

Cultuurkoers 2040 & Cultuurplan 2025-2028

Kunst, archeologie
en monumenten

“Almere mijn stad mijn hart mijn land
Gemaakt om te creëren net als
hoe de stad gemaakt is”

MYSTIC (TRISTAN ESAJAS)

Gemeente Almere

Almere, augustus 2025

Begrippen in makkelijke taal

In dit beleidsplan worden regelmatig vaktermen gebruik. Deze begrippenlijst met vaktermen in makkelijke taal is bedoeld als leeshulp. Voor de uitvoering van ons beleid hanteren we regelmatig een gedetailleerdere uitleg van deze begrippen.

Archeologie: Dit is de studie van het verleden door het onderzoeken van dingen die mensen vroeger hebben achtergelaten. Zoals potten, gereedschap en oude gebouwen. Archeologen graven in de grond om deze spullen te vinden. Zo begrijpen we beter hoe mensen vroeger leefden.

Architectuur: Architectuur is het ontwerpen van gebouwen. Zowel praktische functies en technische kant (bouwkunde) als de esthetiek (bouw-kunst) zijn belangrijk. In andere woorden: het gaat erom dat het gebouw sterk is, past bij het gebruik, hoe een gebouw eruitziet en past in de omgeving.

Beeldende kunst in de openbare ruimte: Dit zijn kunstwerken zoals muurschilderingen en standbeelden die je buiten kunt zien. Bijvoorbeeld in parken, straten of op pleinen.

BIS-instellingen: Dit zijn de culturele organisaties die deel uitmaken van de landelijke Basisinfrastructuur. Het zijn instellingen, zoals theaters, orkesten of musea, die meerjarig subsidies vanuit het Rijk ontvangen omdat ze belangrijk worden gevonden voor het culturele aanbod in het land met als doel dit aanbod te garanderen.

(Creatieve) broedplaats: Dit is een verzamelplek voor kunstenaars, ontwerpers en andere creatieve mensen. Makers hebben daar hun werkplek en komen er samen om ideeën uit te wisselen en te experimenteren.

Cultuur: Dit is alles wat een groep mensen samen deelt, zoals erfgoed, gewoontes, taal en waarden. Het laat hun manier van leven zien en wat ze belangrijk vinden. Cultuur wordt van generatie op generatie doorgegeven. Kunst is een onderdeel van cultuur en richt zich specifiek op creatieve uitingen zoals schilderen, zingen of dansen. De drie domeinen die samen de cultuur-sector vormen zijn de kunsten, het cultureel erfgoed en de media.

Cultuurbeoefenaar: Dit is iemand die actief bezig is met kunst of cultuur, zoals zingen, dansen, schilderen of schrijven. Het gaat het om het *actief beoefenen*, het *maken* van of *participeren* aan kunsten en erfgoed, en *niet om bezoek of consumptie ervan*. Dit kan professioneel zijn of als hobby.

Cultuurbezoeker: Dit zijn mensen die naar kunst en cultuur komen kijken, zoals naar een theater, concert of tentoonstelling. Ze genieten van wat anderen hebben gemaakt en leren meer over kunst, geschiedenis of andere culturen.

Cultuureducatie: Dit is in Almere het leren over kunst en cultuur op school. Bijvoorbeeld door muzieklessen, schilderlessen of toneellessen. Het helpt kinderen om creatief te zijn, zichzelf te uiten en meer te leren over verschillende vormen van cultuur. Dit draagt bij aan hun persoonlijke en sociale ontwikkeling.

Cultuurparticipatie: Cultuurparticipatie betekent actief meedoen aan kunst en cultuur in de vrije tijd, zoals zingen in een koor, schilderen of in een toneelstuk spelen. Het doel is dat mensen een fijne tijdsbesteding hebben en dat mensen hun eigen creativiteit en talenten kunnen ontwikkelen.

Culturele infrastructuur: Dit gaat over het geheel van culturele plekken, organisaties en makers die bijdragen aan het maken en presenteren van kunst en cultuur. Denk aan bibliotheken, podia, creatieve broedplaatsen, plekken voor lessen, kunstenaars, kunstacademies en culturele beleidsorganisaties.

Culturele voorzieningen: Dit zijn plekken waar mensen kunst en cultuur kunnen beleven of eraan kunnen deelnemen. Voorbeelden hiervan zijn theaters, bibliotheken, musea, en muziekpodia.

Code diversiteit en inclusie: Deze code zorgt ervoor dat iedereen kan meedoen in de cultuursector, ongeacht achtergrond, leeftijd of beperking. De code heeft vier P's: Personeel (divers team), Publiek (breed en inclusief publiek bereiken), Programma (veel verschillende verhalen en perspectieven laten zien) en Partners (samenwerken met diverse organisaties).

Erfgoed: Erfgoed is alles uit het verleden dat belangrijk is om te bewaren, zoals oude gebouwen, kunst, verhalen of tradities. Het helpt ons om de geschiedenis en cultuur van een land of groep mensen te begrijpen en door te geven aan volgende generaties.

Materieel erfgoed: Dit is erfgoed dat je kunt aanraken, zoals gebouwen (kerken en kastelen), kunstwerken (schilderijen en standbeelden) en archeologische vondsten.

Immaterieel erfgoed: Dit is erfgoed dat je niet kunt aanraken, zoals tradities, feesten, dansen en verhalen. Het gaat om gewoontes en kennis die mensen belangrijk vinden en die van generatie op generatie worden doorgegeven.

Fair Practice Code: Dit is een afspraak binnen de cultuursector om te zorgen voor eerlijke betaling, goede werkomstandigheden en gelijke kansen voor makers. Het betekent dat alle mensen die in de kunst- en cultuursector werken, eerlijk behandeld en betaald moeten worden voor hun werk.

Governance Code Cultuur: Dit is een set regels voor goed bestuur in cultuurele organisaties, zodat ze eerlijk, professioneel en transparant werken. Het helpt bestuurders en toezichthouders om goede besluiten te nemen en verantwoording af te leggen over geld, beleid en samenwerking.

Kunst: Kunst is het product van creatieve, menselijke uitingen. Het is een vorm van expressie waarbij mensen iets moois, creatiefs of betekenisvol maken, zoals schilderijen, muziek of theater. Hiermee kunnen ze emoties, ideeën of verhalen uitdrukken. De culturele sector is breder, want deze bestaat naast de kunsten uit het cultureel erfgoed en de media.

Maatschappelijke voorziening: Dit is een plek of dienst die mensen helpt in het leven, zoals een buurthuis, een zorgcentrum, een speeltuin of culturele plek. Ze zijn bedoeld om de samenwerking beter en sterker te maken door iedereen toegang te geven tot belangrijke ondersteuning of activiteiten.

Monument: Monumenten zijn gebouwen of objecten die belangrijk zijn vanwege hun geschiedenis, cultuur of bijzondere schoonheid. Ze worden vaak beschermd, zodat mensen in de toekomst ook van deze erfstukken kunnen leren en genieten.

Positieve gezondheid: Dit is een manier om naar gezondheid te kijken waarbij niet alleen ziektes belangrijk zijn, maar ook wat mensen wél kunnen en wat hen gelukkig maakt. Het gaat om goed omgaan met uitdagingen en aandacht voor bijvoorbeeld je relaties en wat je energie geeft.

Sociale veerkracht: Dit gaat om de vraag in hoeverre mensen goed kunnen omgaan met tegenslagen of veranderingen, zoals geldproblemen of een crisis. Dit kan je versterken door te zorgen voor een sterk netwerk van vrienden, familie en buurtbewoners, zodat mensen elkaar kunnen steunen. Ook helpt het om vaardigheden te leren zoals samenwerken, probleemoplossing en omgaan met stress.

Structureel budget: Dit gaat over geld dat een aantal jaar achter elkaar beschikbaar is, bijvoorbeeld voor de duur van het cultuurplan. Dit geld is nodig om activiteiten blijvend te kunnen organiseren. Hier staat incidenteel budget tegenover. Dat is eenmalig geld voor bijvoorbeeld de bouw van een nieuwe maatschappelijke voorziening.

Talentontwikkeling & muziek-educatie: Dit zijn activiteiten die mensen helpen hun culturele talenten te ontdekken en verder te ontwikkelen. Dit gebeurt buiten school, bijvoorbeeld in muziekclubs of cultuurcentra. De activiteiten helpen mensen of groepen verder te groeien, zodat ze later misschien in de kunst of muziek kunnen gaan werken.

The Culture: The Culture is een stroming die is ontstaan binnen een stedelijke omgeving. Vooral jongeren gebruiken het om hun eigen stem te vinden en zich creatief te uiten. Het gaat om een hele leefstijl, van kleding en muziek tot sport. Vroeger noemde men dit urban arts of urban culture.

Voorwoord

Met groot genoegen presenteren wij u het nieuwe cultuurplan voor de periode 2025-2028. In dit plan staan de uitgangspunten van het cultuurbeleid van Almere. Cultuur speelt een centrale rol in het leven van alle bewoners van onze stad. De ambitie *“Cultuur is voor alle Almeerders dichtbij”* ligt aan de basis van dit plan.

Cultuur is voor alle Almeerders dichtbij. Cultuur is niet slechts een voorrecht voor enkelen, maar een fundamentele noodzaak voor iedereen. Wij streven naar een inclusieve samenleving waarin iedereen, ongeacht leeftijd, achtergrond of sociaaleconomische status, toegang heeft tot culturele activiteiten. Het nieuwe cultuurplan geeft de ruimte om een breed scala aan programma's en initiatieven te ondersteunen die de diversiteit en rijkdom van het culturele landschap van Almere weerspiegelen. Door samen te werken met lokale gemeenschappen en organisaties, zorgen wij ervoor dat cultuur toegankelijk en dichtbij is voor elke inwoner. Hierbij is ook aandacht voor geschiedenis, archeologie en erfgoed.

Cultuur geeft vorm aan onze identiteit. Voor een jonge stad als Almere is het belangrijk een eigen identiteit te ontwikkelen, mensen het gevoel te geven: ik ben trots op Almere, ik hoor hierbij. Onze stad heeft een unieke

identiteit die gevormd wordt door de mensen die hier wonen. Sommige kwamen van ver, andere van dichtbij. In het 50-jarige bestaan van de stad zijn er natuurlijk ook steeds meer inwoners die hier geboren en getogen zijn. Cultuur speelt een cruciale rol in het versterken van deze identiteit en in het bevorderen van een gevoel van trots en verbondenheid. Door middel van kunst, muziek, theater, literatuur en erfgoed geven wij uiting aan wie wij zijn en waar wij voor staan. In het nieuwe cultuurplan ondersteunen we zowel gevestigde als opkomende culturele instellingen en makers, zodat zij hun verhalen kunnen vertellen en onze stad kunnen verrijken met hun creativiteit.

Cultuur draagt bij aan gezonde groei.

Cultuur heeft niet alleen een waarde van zichzelf, maar levert ook een bijdrage aan de economische en sociale ontwikkeling van Almere. Culturele activiteiten stimuleren creativiteit en innovatie, bevorderen sociale cohesie en verbeteren de levenskwaliteit van onze inwoners. Bovendien trekken culturele evenementen toeristen aan en versterken zij het imago van Almere als een dynamische en levendige stad. In het cultuurplan 2025-2028 leggen wij de nadruk op de waarde van cultuur als motor voor duurzame groei en ontwikkeling, en investeren wij in projecten die de culturele infrastructuur en het aanbod versterken.

Als wethouder Cultuur ben ik ervan overtuigd dat het nieuwe cultuurplan een positieve en blijvende impact zal hebben op de groei en bloei van onze stad. Samen kunnen wij een cultuur creëren waarin iedereen zich welkom voelt en waaraan kunst en cultuur fundamenteel een belangrijke bijdrage kunnen leveren. Ik nodig u uit om actief deel te nemen aan de culturele activiteiten en initiatieven die Almere te bieden heeft. Met elkaar bouwen wij aan een stad waarin cultuur een levendige en veelomvattende rol speelt in ons dagelijks leven.

Vriendelijke groet,
Kees Ahles, wethouder Cultuur

Inhoudsopgave

Begrippen in makkelijke taal	1
Voorwoord	3
Almere	5
01 Inleiding	6
02 De waarde van cultuur	9
03 Cultuur in Almere: nu en in de toekomst	15
<i>Ambitie 1: Cultuur is voor alle Almeerders dichtbij</i>	17
<i>Ambitie 2: Cultuur draagt bij aan gezonde groei van de stad en onze bewoners</i>	20
<i>Ambitie 3: Cultuur geeft vorm aan onze identiteit</i>	24
04 Broedplaatsen	27
05 Beeldende kunst in de openbare ruimte	32
06 Financieel kader 2025-2028	36
07 Beleidscontext	39
Colofon	42

Almere

Ik denk dat er zoveel potentie is in Almere

Er is al zoveel geweest waar mensen gewoon niet van weten

Almere heeft veel mensen gebracht die iets hebben
gebracht aan de cultuur in Nederland

Ik kom uit Tussen de Vaarten noord, de buurt van de
kunstenaars

Ik ben Tristan Esajas en ik ben een kunstenaar uit Almere
Almere mijn stad mijn hart mijn land

Gemaakt om te creëren net als hoe de stad gemaakt is

Van Haven tot de plassen in Oostvaarders tot aan Poort

Ik ben hier om te verbinden net als Tussen de Vaarten noord

Ik ging fietsen van Tussen de Vaarten noord naar de stad

Zag een lege canvas had inspiratie in me hart

Om te spreken om te rappen om te zingen om te delen

Om te spelen voor de mensen om ze nog wat mee te geven

Van een plas naar het strand van het strand naar het land

Van een buurt naar een wijk van een wijk naar een stad

Zoveel kunst om ons heen in de buurt en de stad

Ik kijk naar een stilleven vanaf het Spoorbaanpad

Van ramyzter tot maduro tot esko en ook aliyah

mc DRT funkovski kamp seedorf ja we zien je

In een stad waar alles kan maar niet alles wordt gezien

Ik zie een hele generatie die de credits nog verdient

Van Bully tot aan Sor tot aan dopebwoy tot aan leafs

We moeten onze bloemen geven dit zijn zaadjes voor de scene

50 jaar Almere net als hiphop is het jong en fris

Een ding wat ik mis is dat er nog geen grote culture is

Er is veel te maken veel vakken die we kunnen vullen

Veel geschiedenis en legendes die we creëren zullen

We hebben genoeg ruimtes in de zalen en cafeetjes

voor cultuur willen we handen en helpt elk klein beetje

Diamanten zijn in de wijken en zijn hier niet in mijnen

Werkplaatsen hebben we nodig als we willen slijpen

Vernieuwen met de tijd mee om te blijven begrijpen

Door kunst kun je kijken, zien dat we op elkaar lijken

1300 is me plek

In Almere wil ik blijven

Aan het zoeken naar een kans

En er zijn niet veel te grijpen

Maar we zoeken naar balans

En die kansen gaan we maken voor de toekomst van Almere

Voor de toekomst in het land

Mystic (Tristan Esajas)

Voorgedragen tijdens de Cultuurtafel op 30 oktober 2023

Inleiding 01

In het gedicht *Almere* vertelt Tristan Esajas hoe een fietstocht door zijn stad hem inspireert. Hij ziet de plassen, het strand en de lege plekken van de stad als een wit papier. Hierdoor borrelen de woorden in hem op. Hij wil deze woorden delen door te rappen en te zingen. Hij ziet een stad vol kansen en talent, net als ongeslepen diamanten en zegt: in Almere wil ik blijven, Almere is mijn thuis, 1300 is mijn plek.

Dit gedicht vat goed samen wat we met ons cultuurbeleid willen zeggen: cultuur maakt ons tot wie wij zijn en tot wat wij zijn als stad. We vinden het daarom belangrijk dat iedereen kan meedoen aan culturele activiteiten, zich creatief kan uiten en talenten kan ontwikkelen. Cultuur moet daarom dichtbij, aantrekkelijk en toegankelijk zijn. Als iedereen kan meedoen, kunnen we samen onze stad maken en onze cultuur vormgeven. We kunnen zo een stad maken waar iedereen op z'n plek is.

Terugblik cultuurplan 2019-2024

Dit cultuurplan bouwt voort op het *Cultuurplan 2019-2024*. De plannen die in het cultuurplan 2019-2024 zijn beschreven, zijn bijna allemaal met succes uitgevoerd.

Binnen de hoofdambitie *Cultuur is voor alle Almeerders dichtbij* wordt onder andere gewerkt aan cultuureducatie voor alle kinderen in Almere. Over de effecten hiervan is de documentaire *Magic8* gemaakt, waarin groep-achters te zien zijn die als allereerste in Almere hun volledige basisschooltijd kunst- en cultuureducatie hebben ontvangen. De film laat zien hoe kunst hun wereldbeeld bepaalt. Op het moment van

schrijven wordt Cultuurhuis Almere Buiten verbouwd, de heropening is in 2025. Met hulp van het Rijk is daarnaast een nieuwe vestiging van de bibliotheek geopend in Nobelhorst. Door deze initiatieven kunnen bewoners in Buiten en Nobelhorst gemakkelijker in hun stadsdeel cultureel participeren. Vanuit het Fonds Verstedelijking Almere is gewerkt aan de doorontwikkeling van kustzone Almere Poort: een gebied met actieve cultuur dat onderdak biedt aan StrandLAB, Theatergezelschap Vis à Vis en een nieuw breed evenementenstrand.

De hoofdambitie *Cultuur krijgt ruimte om te groeien* heeft onder andere vorm gekregen door de invoering van meerjarige subsidietoezeggingen. Daarmee bieden we meer zekerheid aan onze cultuursector, zodat de instellingen zich vanuit een sterke positie kunnen ontwikkelen. Ook hebben we een toename gezien van het aantal instellingen in de stad. Zo vestigden ensemble Black Pencil en dansgezelschap Plan D- zich in Almere. SALTZ zet zich in voor de talentontwikkeling van urban arts voor jongeren in Almere en Now's the Time biedt creatieve ondernemers een platform waar mensen samenkomen en groeien. Voor de popvoorziening zijn vanuit het Fonds Verstedelijking Almere toekomst-

scenario's ontwikkeld, waarna de raad gekozen heeft dat geleidelijke groei van de popvoorziening de voorkeur heeft. We werken door aan een concreet plan bij dit scenario, zodat hier uitvoering aan gegeven kan worden wanneer kansen zich voordoen.

Voor de ambitie *Cultuur draagt bij aan de identiteit van de stad* is onder andere gewerkt aan (het behoud van) de vormgeving van onze stad. In 2019 werd het voormalige politiebureau in Haven van OMA aangewezen als het eerste gemeentelijke monument. In 2022 is er beleid gekomen om de kwaliteiten van het Almeerse erfgoed te behouden, in de vorm van de nota cultureel erfgoed: Almere New Town met historie. Daarna zijn de Seintoren, het Bivakhuisje, Goede Rede en De Voetnoot ook aangewezen als monument. Deze monumenten zijn waardevol erfgoed voor de stad en dragen bij aan de identiteit van de stad. Nieuwe kunstwerken zoals De Zeebank tussen het stadhuis en de bibliotheek, het slavenmonument Almere op het Mandelaplein en de Baltimore Bend in Buiten werden de afgelopen periode toegevoegd en vormen onze buitenruimte. In 2009 ontstond het idee om de discipline literatuur een impuls te geven met het project Almere Verhalen.

Niña Weijers betrok in het najaar van 2020 een woning in Almere om aan de slag te gaan als vierde gastschrijver voor Almere Verhalen. Met haar veelgeprezen boek *Cassandra* (2023) won Weijers de E. du Perronprijs en zette ze Almere in de schijnwerpers.

Twee nog op te leveren documenten uit de vorige beleidsperiode zijn toegevoegd aan het cultuurplan 2025-2028: het creatieve broedplaatsenbeleid en het beleid beeldende kunst in de openbare ruimte zijn in dit cultuurplan als aparte hoofdstukken opgenomen. In de eerste helft van 2025 leveren wij de Visie Erfgoedhuis Almere.

Op een paar punten is sinds 2019 vertraging opgelopen. Dit kwam onder andere door de covid-pandemie. De cultuursector was toen een behoorlijke tijd dicht, zowel voor bezoekers als voor (nieuwe) makers. De opbouw daarna kostte tijd. Een deel van de bezoekers bleef voorzichtig. Ook stegen de prijzen daarna snel door de inflatie. Een aantal projecten zijn complex of hebben grote investeringen nodig (incidenteel en/of structureel). Zij vragen daarom een langere termijn dan de duur van vijf tot zes jaar. Zoals cultuurhuizen in Poort en Hout, broedplaatsen in het centrum (waaronder de Brandweerkazerne) en de verankering van projecten uit het Fonds Verstedelijking Almere (FVA) in het cultuurbeleid.

Cultuurplan 2025-2028

Wij kiezen ervoor om de drie beleidsambities uit het cultuurplan 2019-2024 in hoofdlijnen voort te zetten. Dit geldt met name voor ambitie 1: *Cultuur is voor alle Almeerders dichtbij* en ambitie 3: *Cultuur geeft vorm aan de identiteit van Almere*. We brengen daarbinnen wel meer focus aan. Ambitie 2: *Cultuur krijgt de ruimte om te groeien* hebben we hernoemd naar *Cultuur draagt bij aan gezonde groei van de stad en onze bewoners*. Dit past bij de groeiende stad, bij de maatschappelijke opgaven en het financiële perspectief.

Ambitie 1 Cultuur is voor alle Almeerders dichtbij

Ambitie 2 Cultuur draagt bij aan gezonde groei van de stad en onze bewoners

Ambitie 3 Cultuur geeft vorm aan onze identiteit

We weten intussen dat het cultuurbudget voor de periode 2025-2028 niet parallel loopt met de groei van de stad. Op het moment van schrijven is duidelijk geworden dat de gemeente geen extra geld beschikbaar heeft voor cultuur en er bezuinigingen moeten worden doorgevoerd. Dit heeft gevolgen voor de ambities voor 2025-2028. Met krimpende budgetten zetten we ons er de komende periode voor in om het culturele fundament in de stad te behouden. De uitvoering van onze

beleidsambities en de vernieuwing van de sector moet daarom de aankomende periode vooral gedragen worden door onze culturele partners. Ook binnen de kaders van FVA werken we de komende jaren aan cultuur en zetten we stappen naar de stip op de horizon van 2040.

In dit plan beschrijven we eerst de waarde die cultuur heeft voor mensen en voor de stad. We schetsen daarna hoe de culturele sector er nu uit ziet en voor welke uitdagingen we in Almere staan. We leggen uit hoe wij de culturele kracht van onze stad kunnen versterken en welke stappen hiervoor nodig zijn. Het gaat om concrete voorstellen voor de korte termijn (2025-2028) en we geven een vooruitblik naar 2040. In het financiële kader beschrijven we vervolgens hoe we onze financiële middelen willen inzetten voor de uitvoering van ons cultuurplan.

In april 2024 zijn een aantal beleidsplannen van de gemeente uitgesteld,¹⁾ waaronder het cultuurplan. Dit was vanwege de vorming van een nieuw college en de bezuinigingen waarmee de gemeente te maken krijgt. Om te zorgen dat culturele organisaties wel subsidie konden aanvragen voor 2025 is de bestaande subsidieregeling Cultuur met een jaar verlengd.²⁾ De nieuwe subsidieregels die wij voorstellen in dit cultuurplan kunnen daarom vanaf 2026 ingaan. In het financiële kader is deze knip in het tussenjaar 2025 en de aanpak voor de daaropvolgende jaren zichtbaar gemaakt.

02

De waarde van cultuur

De waarde van cultuur

Cultuur maakt ons tot wie wij zijn en tot wat wij zijn als stad. Onze cultuur verrijkt ons, spiegelt ons, omarmt ons. Het is belangrijk dat je dit ziet als Almeerder. Dat je dit voelt, en dat je erkent: onze cultuur is van ons allemaal.

Cultuur is overal om ons heen: de huizen waarin wij wonen (architectuur), hoe wij ons huis inrichten (ontwerp), het schilderij aan je muur (beeldende kunst), onze kleding (mode), het lied in je hoofd (muziek), het boek op je nachtkastje (letteren), die film of serie op je scherm (media), het park in je wijk (landschap). Wat je eet, hoe je eet, wat je viert of herdenkt (tradities). Wat je opgraaft (archeologie) en bewaart (erfgoed). De verhalen die wij elkaar vertellen in taal en beeld (theater, dans, spoken word, fotografie).

Mensen kunnen op veel manieren deelnemen aan cultuur. Ze kunnen zelf iets doen of maken, zoals dansen en schilderen. Dit zijn kunstbeoefenaars. Het zelf beoefenen van cultuur is een belangrijke vorm van vrijetijdsbesteding voor veel mensen. 64 procent van de Nederlanders van 6 jaar en ouder beoefent weleens een vorm van kunst of cultuur, of houdt zich bezig met erfgoed.³⁾ Je kunt ook culturele activiteiten bezoeken, zoals voorstellingen, concerten en tentoonstellingen. Negen op de tien Nederlanders bezoekt

jaarlijks minimaal een keer een culturele activiteit. Gemiddeld doen mensen dit 16 keer per jaar.⁴⁾ En ten slotte kun je je door cultuur laten inspireren tot nadenken over de wereld om je heen. Deze drie vormen versterken elkaar en zijn alle drie belangrijk voor je persoonlijke ontwikkeling. Naast mensen die in hun vrije tijd deelnemen aan cultuur zijn er mensen die in de culturele sector (als vrijwilliger) werken. Voor al deze mensen zijn er plekken nodig in de stad.

Cultuur is alles wat een groep mensen deelt, zoals erfgoed, gewoontes, taal en kunst. Het gaat om zaken die door de mens zijn gevormd. Het laat hun manier van leven zien en wat ze belangrijk vinden. Cultuur wordt van generatie op generatie doorgegeven. De culturele sector wordt gevormd door de kunsten, het cultureel erfgoed en de media. Kunst gaat om alles wat door de mens is gemaakt met de bedoeling kunst te zijn. Hierbij kan gedacht worden aan creatieve uitingsvormen zoals: theater, muziek, literatuur en gedichten, kunst op straat, mode en design en alle mengvormen hiertussen. Het gaat om (traditionele) westerse en niet-westerse cultuur, populaire cultuur en volkscultuur. Het materiële en immateriële erfgoed zijn ook onderdeel van cultuur, evenals de media. Goede en onafhankelijke (lokale) media geven ons nieuws, informatie en kennis.

Cultuur voegt op vier manieren waarde toe aan de samenleving

Autonoom artistieke waarde

De eerste waarde van cultuur is de *autonoom artistieke waarde*. Deze waarde gaat over de kracht van cultuur om onze samenleving te verrijken door schoonheid (esthetiek) en kunstzinnigheid toe te voegen aan de stad en aan het leven van mensen. Een amateur of professionele maker kan met een schilderij, lied of voorstelling op een creatieve manier uiting geven aan een emotie, of een boodschap uitdragen. Naast cultuur als middel voor persoonlijke expressie, gaat deze waarde ook over de impact van kunst op de ontvanger. Kunst laat ons lachen, huilen, verrassen, zet aan tot nadenken, herinneren, kan onze fantasie prikkelen en ons inspireren. Kunst heeft daarmee ook invloed op hoe we ons voelen en hoe we ons gedragen.⁵⁾ Door kunst en cultuur kunnen we de bewoners van onze stad laten bloeien.

Maatschappelijke waarde

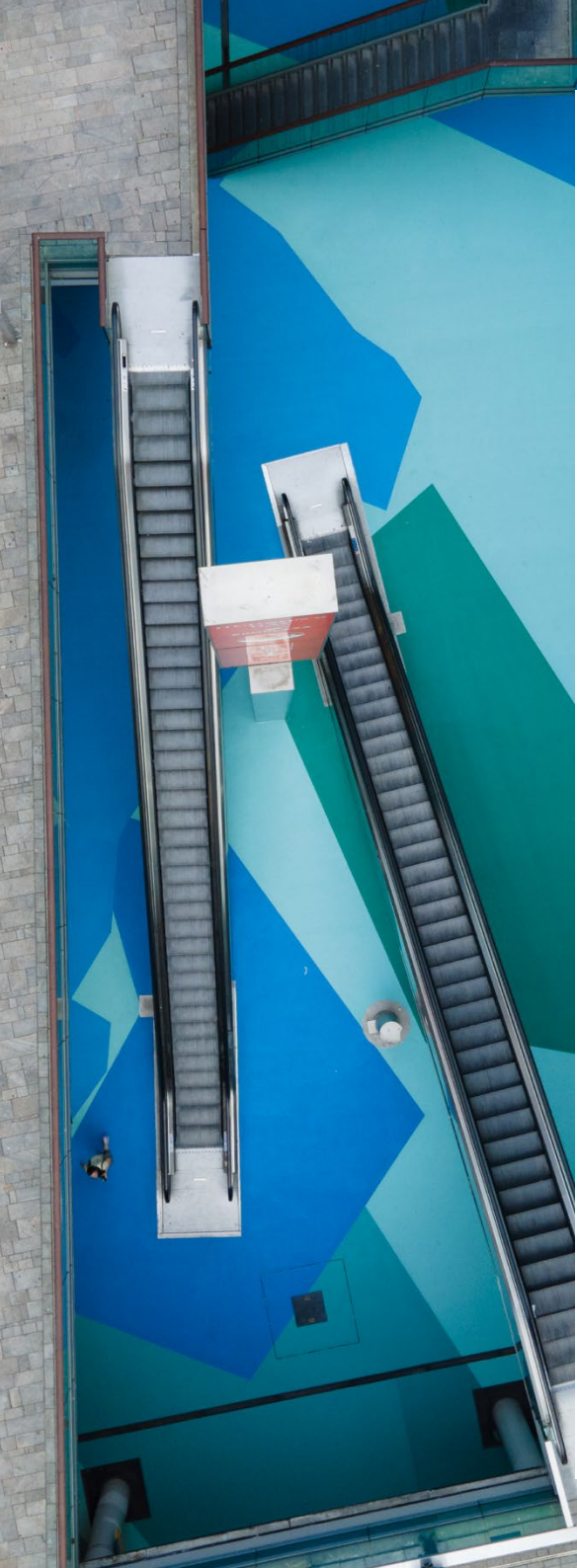
Cultuur is belangrijk om in een stad prettig samen te kunnen leven. We noemen dit de *maatschappelijke waarde* van cultuur. Cultuur zorgt voor ontmoeting. Zo zorgt cultuur voor meer verbinding tussen mensen en laat cultuur je kennismaken met mensen die anders denken dan jij. Met culturele activiteiten kan je je talenten ontdekken en verder ontwikkelen. We zorgen voor meer kansgelijkheid met cultuur op school en op andere plekken in de stad.⁶⁾ Meedoen aan cultuur draagt ook bij aan positieve gezondheid.⁷⁾ Want door mee te doen aan culturele activiteiten worden mensen gestimuleerd om actief en gezond te leven. Actieve cultuurdeelname is belangrijk voor mentale gezondheid van jongeren.⁸⁾ Een gezonde en leefbare stad is een plek waar verschillende mensen zich thuis voelen. De ontwikkeling van de culturele sector is dus niet alleen een doel op zich, maar ook een manier om de veerkracht van Almeerders te verbeteren en daarmee de sociale staat van Almere te versterken.

Economische waarde

Cultuur is ook een belangrijke voorwaarde om onderwijsinstellingen en bedrijven naar een stad als Almere te trekken. Met cultuur maak je de stad interessanter voor de huidige bewoners én voor nieuwe bewoners. Voldoende cultuur is daarmee - zeker in het centrum van de stad - belangrijk voor verdere groei van de stad.⁹⁾ Het brengt leven in de stad, zorgt ervoor dat mensen meer geld uitgeven in restaurants en winkels, en trekt bezoekers van buiten de stad aan. Bovendien is de cultuursector zelf een belangrijke werkgever. Dit is de *economische waarde* van cultuur.

Ruimtelijk-historische waarde

Tot slot is cultuur belangrijk voor hoe onze stad en ons landschap eruitzien. We noemen dit de *ruimtelijk-historische waarde*. De inrichting van de stad is in de eerste plaats vaak functioneel: lantaarnpalen, prullenbakken, bankjes en verkeersdrempels zijn nuttig en noodzakelijk. Maar als je de stad een gezicht wil geven en een fijne plek wil maken is er meer nodig. De inrichting van de stad bepaalt ook het gezicht van de stad. Door het toevoegen van een kunstwerk op straat kan je de stad verrijken. Door een interessant ontwerp krijgt het uiterlijk van een gebouw een aantrekkelijke uitstraling. Door monumenten in de stad aan te wijzen, laten we onze geschiedenis zien. Hoe je de stad beleeft, wordt dus mede bepaald door de aanwezige culturele voorzieningen en de zichtbaarheid van cultuur. Mensen ervaren de stad positiever als er dichtbij veel cultuur te vinden is.

Taakverdeling gemeente, provincie en Rijk

Almere heeft een belangrijke functie binnen de provincie Flevoland en de Metropool Regio Amsterdam (MRA). Tegelijkertijd is de stad (deels) afhankelijk van ontwikkelingen elders. Het Rijk, de provincie Flevoland en de MRA hebben wij nodig om op cultureel gebied de schaa sprong te maken die op het gebied van woningbouw en infrastructuur eerder is afgesproken. Ook op het gebied van onderwaterarcheologie streven we naar intergemeentelijke samenwerking met de MRA.

De gemeente, de provincie en de rijksoverheid hebben elk een eigen autonome taak en een verantwoordelijkheid op het gebied van cultuurbeleid. Om de samenhang in het cultuurbeleid te bevorderen is een kader opgesteld voor de beleidsafstemming en voor het afsluiten van cultuurconvenanten tussen het ministerie van OCW en provincies en/of gemeenten.¹⁰⁾ Op basis van deze onderlinge taakverdeling zijn gemeenten verantwoordelijk voor accommodaties op het gebied van podiumkunsten, en voor de financiering van het beheer van gemeentelijke collecties. Vanuit deze afspraak financiert de gemeente verschillende presentatieplekken verspreid over de stad, voor verschillende disciplines en doelgroepen. Ook bekostigt de gemeente het onderhoud van haar collectie beeldende kunst en van bepaalde erfgoedobjecten. De gemeente heeft bovendien lokale wettelijke erfgoedtaken.

Naast dit cultuurconvenant geldt het zogeheten ringenmodel¹¹⁾ voor gemeentelijk cultuurbeleid, waarbij van gemeenten met meer dan 90.000 inwoners, zoals Almere, een alomvattend cultuurbeleid wordt verwacht. Dit is beleid waarin alle aspecten van cultuur worden meegenomen, zoals verschillende kunstvormen, een breed scala aan culturele voorzieningen, erfgoed en educatie, passend bij grote gemeenten. Dit beleid zorgt ervoor dat cultuur voor iedereen toegankelijk is en dat verschillende vormen van cultuur ondersteund en beschermd worden om diversiteit en creativiteit te behouden. Voor de kennismaking met cultuur betekent dit bijvoorbeeld dat gemeenten de regie voeren op het gebied van cultuureducatie en cultuurparticipatie, in een nauw samenspel van scholen en cultuuraanbieders (met en zonder subsidie). De gemeente financiert met het oog hierop een breed en samenhangend cultureel aanbod voor scholen, inclusief de bemiddeling van dit aanbod en de aansluiting tussen binnen-schoolse en buitenschoolse cultuurdeelname. Zij maakt hierover afspraken met scholen, bijvoorbeeld in het kader van de Lokale Educatieve Agenda.

Provincies spelen een rol in de tweede lijns ondersteuning en in het stimuleren van de kwaliteit door deskundigheidsbevordering. In opdracht van de provincie Flevoland voert Kunstlink deze taak op dit moment uit. Provincies zorgen ook voor regionale spreiding van

het culturele aanbod. Flevoland is in dit kader bijvoorbeeld medefinancier van een aantal podiumkunstinstituten. Het Rijk zorgt onder andere voor de opdracht aan culturele instellingen die onder de landelijke culturele Basisinfrastructuur (BIS) vallen en daarom rijksfinanciering ontvangen. In Almere gaat dit in de periode 2025-2028 over stichting M. en BonteHond.

Omgevingswet

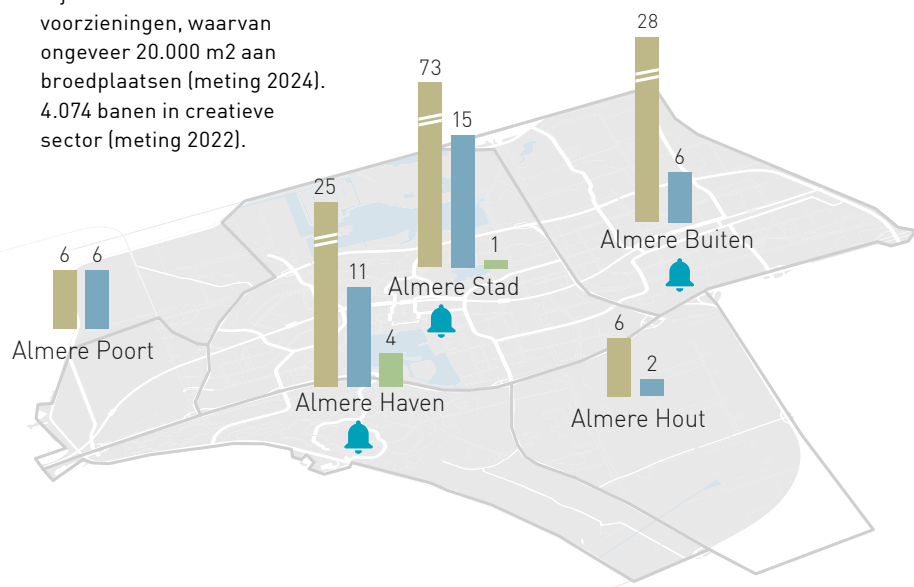
In de nieuwe Omgevingswet, die sinds 1 januari 2024 van kracht is, staat welke wettelijke taken de gemeente heeft op het gebied van cultureel erfgoed. De wet verplicht ons in Almere te bepalen wat we als cultureel erfgoed beschouwen en hoe we dit erfgoed een plek geven in ruimtelijke plannen. Daarbij benadrukt de wet de groeiende verantwoordelijkheid van gemeenten om haar eigen, unieke identiteit te behouden en te versterken. Het is hierbij van belang rekening te houden met de mening van de inwoners van Almere en met hen af te stemmen.

Cultuurkaart Almere¹²⁾

De culturele infrastructuur van Almere is nog lang niet uitontwikkeld. Deze cultuurkaart toont een meting van het culturele aanbod op dit moment. Op onderstaande kaart van Almere is het aantal culturele voorzieningen, en de verspreiding ervan over de stad, weergegeven. Daarnaast is de interesse in cultuur van Almeerders en het culturele aanbod binnen en buiten school in beeld gebracht.

Cultuurkaart

Bijna 55.000 m² aan culturele voorzieningen, waarvan ongeveer 20.000 m² aan broedplaatsen (meting 2024).
4.074 banen in creatieve sector (meting 2022).

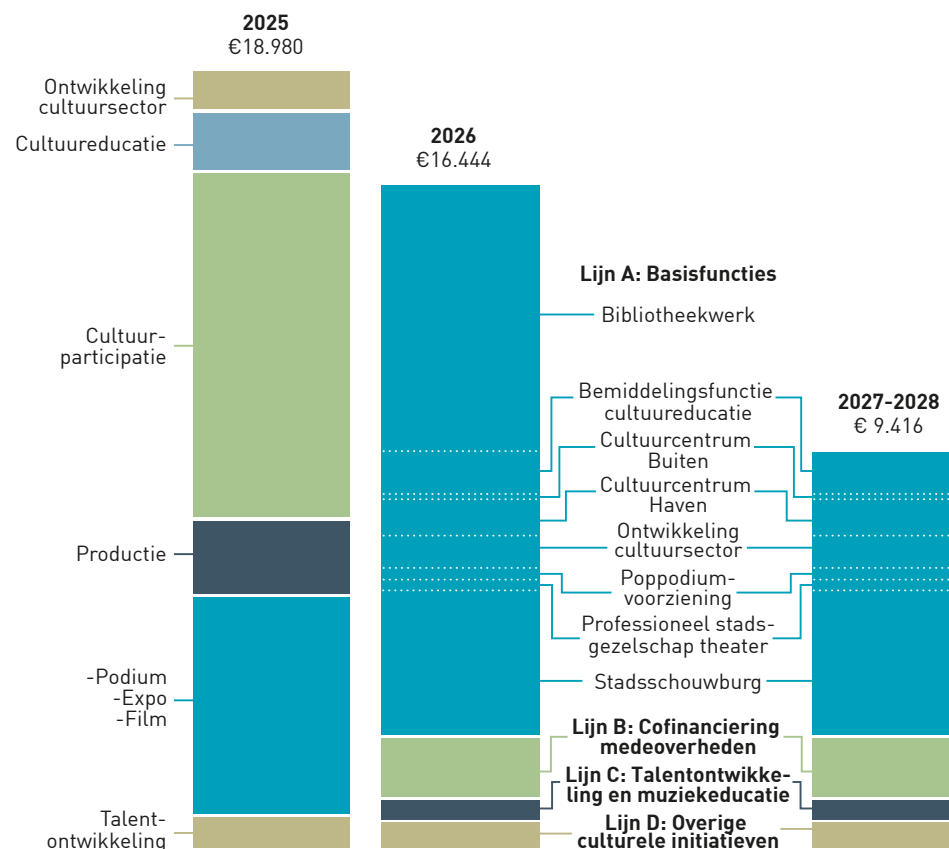
BODEMARCHIEF

12 WOII
34 Zuiderzee periode
252 Prehistorie

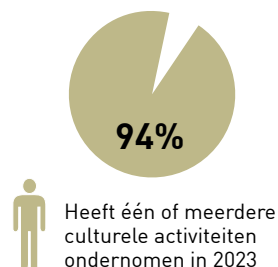
- Kunstwerken in de openbare ruimte
Waarvan circa 75 gemeentelijke collectie
- Culturele voorzieningen
- Gemeentelijke monumenten
- 🔔 Carillon

Beschikbaar subsidiebudget cultuur¹³⁾

bedragen x 1.000

Bezoekers op fysieke locatie

205.000 Kunstlinie Almere Flevoland
14.200 De Meester
7.151 Corrosia Theater, Expo & Film
985.044 De Nieuwe Bibliotheek
81.832 Theatergezelschap Vis à Vis

Interesse in cultuur

91%
 van de Almeeders is geïnteresseerd in kunst en cultuur

48%
 van de Almeeders doet in diens vrije tijd iets kunstzinnigs of creatiefs

Jongeren 16 - 24 jaar

64%
 vindt dat op het gebied van kunst en cultuur meer te doen is dan vijf jaar geleden

HET MEEST GEÏNTERESSEERD IN

Cultuur binnen en buiten school

88%

VAN DE OUDERS VINDT CULTUUREDUCATIE OP SCHOOL BELANGRIJK

KLEUR IN CULTUUR

Met onder andere **26** Artlabs, **6** leerorkesten, **90** kunstvakdocenten, en de mobiele workshoplocatie **Kunstbus**, kwamen in 2023 zo'n **30.000** kinderen in aanraking met kunst en cultuur. Buiten school en dicht bij huis.

COLLAGE

100% van de Almeerse scholen heeft zich verbonden aan Collage. In 2023 werden **22.242** leerlingen van **91** scholen in het basisonderwijs bereikt en **12.043** leerlingen van **13** scholen in het voortgezet onderwijs.

86%

BEZOEKT SAMEN MET HUN KINDEREN FESTIVALS, VOORSTELLINGEN, CONCERTEN OF MUSEA

BONTEHOND

Jeugdtheatergezelschap BonteHond ontwikkelde KIDD. KIDD (Kunst is Dichterbij dan je Denkt) is een cultuureducatieprogramma waarin alle cultuur- en erfgoedpartners een plek hebben. In 2023 deden **34** Almeerse scholen in het basisonderwijs hieraan mee. Dit betekent dat **10.252** leerlingen werden bereikt. Daarnaast biedt KIDD educatieve projecten en cultuuronderwijs aan in het MBO, HBO en voortgezet onderwijs.

Almere

TEN OPZICHTE VAN 50 GROTE GEMEENTEN

CULTUUR PER CATEGORIE

03

Cultuur in Almere: nu en in de toekomst

Plannen maken voor de toekomst

Almere in 2040

Meer inwoners: Op 1 januari 2024 woonden 226.745 mensen in Almere. We denken dat daar tot 2040 ongeveer 64.000 mensen bij komen. Dan zijn er in dat jaar dus meer dan 290.000 inwoners.

Grotere diversiteit: In Almere wonen mensen uit 160 landen. In 2040 is er sprake van superdiversiteit: dan neemt de meerderheid van de inwoners een achtergrond uit een ander land mee naar Almere.

De komende jaren willen we verder bouwen aan een divers, veelkleurig cultureel landschap in een relatief jonge stad die nog op zoek is naar een eigen gezicht. In de volgende drie hoofdstukken geven wij per ambitie een toelichting op de doelstellingen. We beschrijven de stip die we op de horizon willen zetten. Daarna benoemen we concrete voornemens voor de periode van 2025-2028. We beschrijven welke acties de gemeente onderneemt en welke inzet wij verwachten van andere partijen, zoals onze culturele partners en organisaties en bedrijven uit andere sectoren. Bouwen, groeien en ontwik-

kelen kost tijd en geld, maar vraagt vooral om visie, ambitie en doorzettingsvermogen.

Wij willen bereiken dat Almere zich in 2040 heeft ontwikkeld tot een sociale, bruisende stad waar het goed leven is. Waar kinderen en jongeren hun talenten kunnen ontwikkelen en waar volwassenen prettig samenleven. Het toewerken naar de stip op de horizon doen wij in fasen. En we doen dit in verbinding met de stad: wij werken niet alleen vóór Almeerders, maar vooral mét Almeerders.

In de volgende hoofdstukken leggen we voor de drie hoofdambities uit welke cultuurkoers we naar 2040 in willen zetten en welke concrete stappen we in de periode 2025-2028 willen zetten.

Voor een stad in ontwikkeling is het belangrijk om naar de toekomst te kijken. Daarom hebben we een plan gemaakt voor de lange termijn, met concrete doelen. Het jaar 2040 is nu onze stip op de horizon. In dit cultuurplan schetsen we de culturele infrastructuur van de toekomst. Een infrastructuur die past bij de omvang en samenstelling van onze stad. De ontwikkeling van onze infrastructuur gaat stap voor stap en soms met grote sprongen. We maken daarom elke vier jaar een nieuw cultuurplan. In ieder cultuurplan beschrijven we de concrete beleidsvoorstellen voor die periode. Totdat we de doelen voor 2040 hebben gehaald.

Cultuurkoers 2040: cultuur bloeit in Almere

Cultuur in 2040: In 2040 is de cultuur in Almere sterk, eigentijds en actief. Dit draagt bij aan een leefbare, levendige, sociale stad.

Bredere mix van culturele activiteiten en voorzieningen: De groei en toegenomen diversiteit van de bevolking tot 2040 leidt tot een vraag naar een groter en gevarieerder aanbod aan culturele activiteiten en voorzieningen.

Groei van de culturele infrastructuur: De culturele infrastructuur van Almere is in 2040 meegegroeid met het stijgend aantal inwoners en de ontwikkeling van nieuwe stadsdelen. Hierdoor zijn er voldoende culturele voorzieningen om alle Almeerders de mogelijkheid te bieden dichtbij huis, in hun eigen stadsdeel, aan cultuur deel te nemen.

Ruimer budget: Ook het cultuurbudget is meegegroeid. Ook andere sectoren, zoals welzijn, onderwijs en economie, dragen bij aan culturele voorzieningen, omdat cultuur het sociale leven in de stad versterkt.

Ambitie 1: Cultuur is voor alle Almeerders dichtbij

Cultuur is belangrijk voor iedereen. Iedereen heeft het recht om creatief te groeien. Elk kind en elke volwassene.¹⁴⁾ We vinden het daarom belangrijk dat cultuur onderdeel is van het leven van alle Almeerders. Dat kan door dicht in de buurt van mensen culturele plekken te maken en culturele activiteiten te organiseren. Almere is opgezet als een stad met veel tuinen en verschillende centra in het groen. Dit maakt Almere bijzonder en een fijne plek om te wonen. Bij het eerste ontwerp van de stad is niet altijd genoeg plek vrijgemaakt voor cultuur.¹⁵⁾ We werken daarom aan culturele voorzieningen in ieder stadsdeel. Een cultuurhuis, een creatieve broedplaats of plekken voor cultuurlessen. Ook buitenkunst zien we het liefst gelijkmatig verdeeld over de stadsdelen zodat iedereen in Almere even makkelijk van cultuur kan genieten. Sommige bewoners ervaren ook financiële drempels om mee te kunnen doen aan culturele activiteiten. We vinden het belangrijk om deze financiële drempels te verlagen.

Naast het dicht bij de mensen in de stadsdelen toegankelijk en bereikbaar maken van cultuur, is het ook relevant om de gevoelsmatige afstand zo klein mogelijk te maken. Op welke manier iemand zich wil bezighouden met cultuur is namelijk voor iedereen anders. De een bezoekt graag voorstellingen of concerten. Een ander wil vooral zelf aan de slag om eigen creatieve talenten verder te ontwikkelen. Weer een ander geniet van het zingen in een koor en maakt daar

nieuwe vrienden, of wil als vrijwillige kunstambassadeur of erfgoedvrijwilliger een bijdrage leveren aan de stad. Omdat iedereen anders is vinden we een divers aanbod belangrijk. Een aanbod dat blijft vernieuwen, passend bij de mensen in de stad.

Cultuurkoers 2040: Cultuur is voor alle Almeerders dichtbij

Voor iedereen is er wat te doen: Welke interesses, talenten of culturele achtergrond je ook hebt. Ons culturaanbod is groter, gevarieerder en inclusief. Er zijn veel sterke culturele organisaties en die werken goed samen. Alle soorten kunst, welke stijl of soort ook, krijgen gelijke kansen om te schitteren. Drempels die de cultuurdeelname belemmeren zijn weggenomen.

Voor alle levensfasen is er passend aanbod: Vanaf het eerste levensjaar maken Almeerse kinderen kennis met cultuur. Om de cultuurdeelname van alle kinderen en jongeren te verbeteren, is in 2040 het activiteitenaanbod flink uitgebreid. Dit geldt voor de cultuurlessen op school. Ook zijn er voor hen meer culturele activiteiten voor de vrije tijd. Voor alle levensfasen is er passend aanbod. Van 0 tot 100 jaar. Zo kunnen bijvoorbeeld kinderen hun talenten laten groeien en blijven ouderen actief.

Cultuur is overal dichtbij in de stad: In de stadsdelen zijn culturele ontmoetingsplekken en leslocaties op loop- of fietsafstand bereikbaar. Elk stadsdeel heeft een eigen cultuurhuis. Dit is een plek waar iedereen binnen kan lopen. Het cultuurhuis heeft een gevarieerd programma dat past bij de bewoners van het stadsdeel. Een plek waar je cultuur kunt beleven en zelf kunt meedoen aan

culturele activiteiten. Hoe we dit doen, is per stadsdeel anders.

Waar het kan voegen we cultuur toe aan andere plekken. Zo kunnen er op meer plekken culturele activiteiten plaatsvinden en vormen we een fijnmazig netwerk. We kunnen bijvoorbeeld een bibliotheek of een podium bij scholen bouwen. Of een creatieve broedplaats bij buurthuizen en winkels.

Onze geschiedenis is overal in de stad zichtbaar: In 2040 bruist Almere van culturele activiteiten waarin verleden, heden en toekomst samenkomen. Archeologie, monumenten en het Stadsarchief Almere werken samen om het verhaal van de stad levendig te houden en breed toegankelijk te maken. Bewoners kunnen onze geschiedenis makkelijker vinden. Ons erfgoed is verspreid over de stad te vinden en er worden meer erfgoedactiviteiten georganiseerd. Archeologische vindplaatsen houden we zichtbaar, zodat we ze niet uit het oog verliezen als de grond weer dichtgemaakt is. De vindplaatsen zijn herkenbaar door verhalen en kunstwerken. We laten de geschiedenis van Almere en ons erfgoed beter zien, bijvoorbeeld in een tweede Erfgoedhuis. Dat doen we midden in de stad op een prominente plek.

Historische locaties, zoals archeologische vindplaatsen en monumentale gebouwen, zijn verspreid over de stad te vinden. Hiermee is de geschiedenis van de stad dicht bij huis te vinden. Door erfgoed te integreren in het dagelijks leven van mensen creëert het een

gevoel van verbondenheid en identiteit onder Almeerse inwoners. Het is daarom goed om ons erfgoed te behouden, en herkenbaar en beleefbaar te maken.

Welke stappen zetten we in de periode 2025-2028?

We vinden het belangrijk dat mensen cultuur dichtbij kunnen vinden. We geven daarbij prioriteit aan de jeugd. Kinderen en jongeren moeten hun talenten kunnen ontwikkelen. Daarom blijven we de komende periode investeren in cultuurlessen op scholen (cultuureducatie) en in cultuurdeelname van Almeerders. We stimuleren dat bewoners en culturele organisaties de stad gebruiken als hun podium. Iedereen die wil kan zo dicht bij huis iets met cultuur doen en zich persoonlijk ontwikkelen. We verwachten van onze partners dat ook zij zich blijven inzetten om zo veel mogelijk mensen te bereiken.

Doelstellingen:

- 1.1 Alle kinderen leren over cultuur
- 1.2 In elk stadsdeel is cultuur te vinden
- 1.3 We gebruiken de stad als podium
- 1.4 De Almeerse geschiedenis kan je overal in de stad vinden

1.1 Alle kinderen leren over cultuur

Eén van onze prioriteiten is dat alle kinderen de kans krijgen om met cultuur in aanraking te komen. Daarom geven we cultuurlessen op scholen. Dit doen we via het programma Kunst is Dichtbij dan je Denkt (KIDD). Met de lessen worden kinderen zich bewust van kunst en cultuur, erfgoed en archeologie in hun eigen omgeving.

KIDD is voor kinderen vanaf groep 1 tot en met 8, en in het voortgezet onderwijs van praktijkonderwijs tot het VWO. De komende vier jaar blijven we investeren in KIDD samen met de rijksoverheid. De afgelopen jaren is het aantal scholen met een schoolbibliotheek gegroeid. Een goed gevulde schoolbibliotheek zorgt voor betere leesvaardigheid en meer leesplezier. De komende jaren willen we daarom deze schoolbibliotheeken zo veel mogelijk behouden.

“Voor de groei van het brein van kinderen is het fantastisch om naast het normale schoolprogramma kunst en cultuur aange-reikt te krijgen. De hersenen willen in beweging gezet worden. Kunst en cultuur kunnen die beweging op een andere manier inzetten.”

(ERIK SCHERDER, HOOGLERAAR NEUROPSYCHOLOGIE)

Met de Lokale Educatieve Agenda (LEA)¹⁶⁾ wil de gemeente met partners de kwaliteit van het onderwijs in Almere verbeteren. Almere telt een rijkdom aan professionele instellingen en initiatieven van hoog niveau die werken op het snijvlak van kunst en het (jonge) kind. Door de doelstellingen van de Lokale Educatieve Agenda te verbinden aan het cultuuronderwijs op school en de cultuurdeelname in de vrije tijd (bijvoorbeeld via School en Omgeving) vergroten wij de impact van deze organisaties op het culturele vermogen van kinderen. Hierbij is ook een rol weggelegd voor organisaties en professionals uit andere domeinen,

zoals onderwijsinstellingen en leraren, integrale kindcentra, welzijnsinstellingen, sportverenigingen en zelfstandige makers.

Samen met het Rijk blijven we de cultuurcoaches financieren. De cultuurcoaches organiseren naschoolse kunstactiviteiten voor kinderen op veel plekken in de stad. Dit zijn aantrekkelijke programma's waar kinderen van 4 tot 14 jaar voor weinig geld of zelfs gratis aan mee kunnen doen.

1.2 In elk stadsdeel is cultuur te vinden

Plekken voor cultuur gebruik je vaker als ze dicht bij huis zijn. En hoe vaker je er komt, hoe meer je je er thuis voelt. Daarom willen we meer plekken voor cultuur in verschillende stadsdelen. In Almere Buiten openen we in 2025 het Cultuurhuis Almere Buiten. Onze ambitie om in de toekomst toe te werken naar een cultuurhuis in Poort en Hout blijft staan. In aanloop naar een cultuurhuis in Poort onderzoeken we de komende jaren hoe we culturele activiteiten in Poort kunnen stimuleren. Ook onderzoeken we kansen om functies te combineren in bestaande en nieuwe plekken, met bijvoorbeeld onderwijs, sport en welzijn.

Vanuit het Rijk krijgen we in ieder geval tot en met 2026 middelen om de bibliotheekvoorzieningen te versterken. Deze middelen investeren we in de stadsdelen. Zo versterken we de vestigingen in Poort, Buiten en Hout. Dit doen we onder andere met ruimere openingstijden en meer activiteiten.

Ook komt er in 2025 een pop-up vestiging. Zo kunnen bewoners vaker in hun eigen buurt naar de bibliotheek.

1.3 We gebruiken de stad als podium

We zetten ons in om meer culturele plekken in de stad te ontwikkelen. Aangezien de gemeente beperkte vierkante meters eigen vastgoed heeft en nieuwe gebouwen kostbaar zijn, willen we vaker de openbare ruimte inzetten voor culturele activiteiten. We moedigen makers en culturele organisaties aan om de stad als podium te gebruiken, denk bijvoorbeeld aan parken en pleinen. Almere heeft ook een aantal 'buitentheaters', zoals het evenementenstrand, de Allytrap en amfitheaters. Het Cultuurfonds Almere kan helpen door de mensen te steunen die de buitenruimte willen gebruiken. Ook culturele partners kunnen helpen om meer toegankelijke cultuur in openbare plekken te brengen. Net als vastgoedeigenaren en welzijnsinstellingen, scholen en sportclubs.

In het hoofdstuk Beeldende Kunst in de Openbare Ruimte vertellen we hoe we onze eigen collectie buitenkunst onderhouden en willen laten groeien. Buitenkunst is eigenlijk een museum in de buitenlucht. Zo kunnen mensen dichtbij van kunst genieten.

Onze stadsbeiaardiers gebruiken altijd de stad al als hun podium voor hun muziek. Ze spelen nu in vaste torens

met een carillon (klokkenspel). In de komende periode zetten wij ons in voor een rijdend carillon, waarmee de hele stad bediend kan worden.

1.4 De Almeerse geschiedenis kan je overal in de stad vinden

We laten de geschiedenis van Almere beter zien door op meer plekken het verhaal over de stad te vertellen. Dit doen we al sinds 2016 in het Erfgoedhuis Almere. Met de verbouwing van Cultuurhuis Buiten wordt ook het Erfgoedhuis vernieuwd. Het wordt de plek waar je alles kunt leren over het cultureel erfgoed van Almere. Hier presenteren we films, lezingen en tentoonstellingen over de geschiedenis van de stad.

Wij signaleren een trend van steeds meer erfgoedinitiatieven in Almere. We willen onze samenwerking met partijen binnen het erfgoedveld sterker maken en onze erfgoedactiviteiten verbinden aan andere organisaties en plekken. Het Erfgoedhuis is het platform dat partijen binnen de erfgoedsector met elkaar verbindt en samenbrengt.

Ook in het centrum van de stad willen we ons erfgoed meer aandacht geven. We onderzoeken de wenselijkheid van een Erfgoedhuis in het centrum. Dit doen we onder andere met het Erfgoedhuis en het Stadsarchief Almere. We verkennen intensievere afstemming en samenwerking met het Stadsarchief

Almere om gezamenlijk één verhaal van de stad te vertellen. We doen dit voor de inwoners en willen dat een mogelijk toekomstig Erfgoedhuis in het centrum ook een aantrekkingskracht heeft op bezoekers van buiten de stad.

Om mensen meer te betrekken bij erfgoed in Almere, vragen we groepen mensen om gezamenlijk te zorgen voor onze historische locaties, zoals vindplaatsen. We willen dat er meer culturele evenementen komen op historische plekken. Ook maken we lesprogramma's en activiteiten over ons boven- en ondergronds erfgoed. Meer hierover staat in de Visie Erfgoedhuis Almere, die begin 2025 zal verschijnen.

Archeologische vindplaatsen richten we herkenbaar en beleefbaar in. Daarom betrekken we bewoners bij de inrichting en het beheer daarvan. De afgelopen jaren zijn in het Europakwartier, Vogelhorst en Oosterwold nieuwe vindplaatsen met en door bewoners ingericht. Deze worden nu gebruikt als park, speeltuin, moestuin of wandelgebied. Ook in het toekomstige stadsdeel Pampus zullen wij hiermee doorgaan.

In de nieuwe wijken Oosterwold en Pampus organiseren wij samen met amateurarcheologen (AWN'ers) open dagen bij opgravingen. Zo betrekken we zowel huidige als toekomstige bewoners bij de geschiedenis van hun buurt.

Ambitie 2: Cultuur draagt bij aan gezonde groei van de stad en onze bewoners

In Almere bouwen we niet alleen maar huizen. We bouwen een stad en een samenleving. Cultuur is daar een belangrijke voorwaarde voor. Samen maken we een stad waar iedereen mee kan doen en als mens kan groeien.

Almere is de snelst groeiende stad van Nederland. We bouwen aan wijken voor iedereen en richten onze omgeving in. Zo groeien we samen tot wie we zijn. Het college wil *“gezonde en duurzame groei”, “waarbij sociale opgaven evenveel aandacht krijgen als fysieke opgaven.”*¹⁷⁾ Ons doel hierbij is versterken wat Almere kenmerkt en ruimte creëren voor wat de stad nodig heeft. Cultuur draagt immers bij aan het creëren van een gezonde en welvarende stad; een stad waarin iedereen zijn talenten kan ontwikkelen en kan meedoen aan de samenleving.

New Towns¹⁸⁾

Doordat New Towns, zoals Almere, in een kort tijdsbestek zijn gebouwd met een specifieke visie, functioneren deze anders dan veel geleidelijk gegroeide steden. Investeren in onder andere de sociale cohesie, de ontwikkelingsmogelijkheden voor de jeugd, leefbaarheid en de woonaantrekkelijkheid is belangrijk.

Om Almere economisch en sociaal gezond en leefbaar te houden, zijn ook sterke voorzieningen in het centrum belangrijk. Het centrum van Almere is voor alle inwoners een belangrijke plek.

Cultuurkoers 2040: Cultuur draagt bij aan gezonde groei

De Almeerse Basis Cultuur: De gemeente Almere financiert een aantal culturele organisaties die de funding vormen voor het culturele leven. In 2040 is gegroeid naar een basis voor de stad. We hebben belangrijke basisfuncties toegevoegd. Bijvoorbeeld een grootstedelijk concertgebouw en filmhuis, een Erfgoedhuis in het centrum en cultuurhuizen in alle stadsdelen.

Cultuur groeit mee met de groei van de bevolking: In 2040 hebben wij een goedwerkend systeem om groei van de cultuursector te faciliteren. Het cultuurbudget is meegegroeid met de groei van de bevolking. Als we het cultuurbudget per inwoner gelijk houden aan wat het in 2024 is, dan groeit het cultuurbudget in 2040 met de bevolking mee tot 32,8 miljoen euro per jaar (los van indexatie). Als we het bedrag per inwoner optrekken naar het gemiddelde van de 50 grote steden, groeit het cultuurbudget in 2040 naar 45,6 miljoen euro per jaar. Op deze manier is er genoeg geld voor culturele voorzieningen in het centrum en de andere stadsdelen. De financiële en bestuurlijke kaders hiervoor werken wij uit.

Culturele plekken: Kunst krijgt een aansprekende plek in het culturele leven door gebouwen nieuwe functies te geven en slimme combinaties van culturele functies in gebouwen te maken. Als we nieuw bouwen dan houden we vooraf rekening met ruimte voor cultuur. De ‘plinten’ van nieuwbouw krijgen veel meer dan nu het geval is een culturele functie. De vierkantemeternormen worden

gebruikt als blauwdruk. De precieze invulling bepalen we aan de hand van de behoeftes van bewoners. Voor gemeentelijke monumenten is er een financiële regeling om deze in stand te houden.

Doorlopende vernieuwing van het aanbod: Het culturele aanbod in 2040 past bij de bevolkingssamenstelling van de stad en bij de ontwikkelingen in het culturele veld. Het Cultuurfonds Almere blijft, vanuit zijn taak om doorlopend het culturele veld te voeden, vernieuwende initiatieven financieel steunen. De stad telt meer interessante broedplaatsen voor alle vormen van cultuur. Op deze plekken kunnen makers samenwerken en experimenteren. De verantwoordelijkheid om blijvend te vernieuwen en het aanbod aantrekkelijk te houden ligt ook bij de organisaties die wij financieel ondersteunen.

In het centrum is veel plek om cultuur te laten zien: In het centrum zijn veel (grootschalige) culturele voorzieningen. Plekken voor muziek, nachtcultuur, theater en boeken. Ook zijn er werkplekken voor kunstenaars en ruimtes voor lessen. Vooral in het centrum vinden bijzondere evenementen plaats. Kleine en grote culturele organisaties zorgen ervoor dat het culturaanbod werkt als krachtige magneet voor zowel de eigen bewoners als voor bezoekers van buiten de stad. Almeerders blijven door dit aanbod vaker in eigen stad om deel te nemen aan cultuur.

Hier zijn alle grootstedelijke voorzieningen. Je vindt er een mix van wonen, werken, cultuur, winkelen, uitgaan, elkaar ontmoeten en sporten. Dit zorgt voor een bruisend centrum waar het fijn leven is. De gesprekken met de stad, de gemeenteraad en de sector vertellen ons dat het cultuuraanbod nu klein en compact is. Onze culturele basis kan wat betreft de voorzieningen nog groeien. Zo ontbreken verschillende (grootstedelijke) voorzieningen, zoals bijvoorbeeld een concertzaal of een groter filmhuis.¹⁹⁾ Daardoor gaan inwoners van Almere regelmatig ergens anders naartoe voor cultuur.²⁰⁾ Het sociale leven in Almere verdient beter, maar ook loopt de stad zo inkomsten mis. Een rijk cultureel aanbod helpt bij de ambitie van de stad om meer studenten en talenten (op het gebied van zorg en tech) aan te trekken.

Om Almere leefbaar te houden voor de toekomst werkt Almere ook aan *de groene stad*. De kracht van cultuur is dat zij actuele onderwerpen onder de aandacht kan brengen bij een groter publiek. Zo ook duurzaamheid. Culturele organisaties doen dit op hun eigen creatieve wijze. De culturele sector heeft daarnaast een verantwoordelijkheid om de eigen bedrijfsvoering te verduurzamen.

Welke stappen zetten we in de periode 2025-2028

De ambitie uit de vorige cultuurplan periode (Cultuur krijgt ruimte om te groeien) herformuleren we naar 'Cultuur draagt bij aan gezonde groei'. Van 2025 tot 2028 zoeken we manieren om samen met de stad de culturele

sector te versterken en te vernieuwen en om de kracht van cultuur in te zetten voor Almere. We gaan daarvoor meer samenwerken. Culturele instellingen helpen elkaar en we werken samen met andere afdelingen van de gemeente Almere zoals gezondheid, sport en zorg. Ook vraagt dit samenwerking met maatschappelijke partners en het bedrijfsleven.

Doelstellingen:

- 2.1 We houden een basis voor cultuur in Almere in stand
- 2.2 We laten het aanbod meeveranderen met de stad
- 2.3 We ontwikkelen kaders voor structurele groei
- 2.4 Met cultuur versterken we de veerkracht van Almeerders

2.1 We houden een basis voor cultuur in Almere in stand

Cultuursubsidies

Dit cultuurplan voert de gemeente onder andere uit in samenwerking met de culturele partners uit de stad. Met cultuursubsidies stellen we deze organisaties in de gelegenheid om hun bijdrage aan de stad te leveren en ambities uit het cultuurplan te realiseren. In de periode 2021-2024 ondersteunde de gemeente bijna dertig cultuurorganisaties met een jaarlijkse, tweejarige of vierjarige financiële bijdrage. Duidelijk is dat er de komende jaren minder subsidiebudget zal zijn. Tegelijkertijd zijn in de afgelopen jaren meer culturele instellingen actief

geworden in de stad. Om sturing te geven aan de inzet van de beperkte middelen voor cultuur, en ervoor te zorgen dat de cultuursubsidies de meeste impact hebben, gaan we de middelen op verschillende manieren inzetten. Zo zorgen we ervoor dat er financiële ruimte is voor de basis van de sector en voor culturele initiatieven die bijdragen aan een keten van: *leren, produceren en presenteren*.

De gemeente neemt de verantwoordelijkheid voor een aantal basisfuncties in de culturele infrastructuur die een cruciale platform- of verbindingsrol spelen voor de verschillende culturele initiatieven in de stad. Denk hierbij aan een stadsschouwburg, een popvoorziening of een functie stimuleringsfonds en kennisdeling voor de culturele sector.

De voorgestelde functies gaan uit van het huidige cultuurlandschap in Almere, en zijn daarmee meebewogen met de veranderende stad. We blijven professionele en belangrijke culturele plekken ondersteunen. Zij laten mensen cultuur ontdekken en het zijn plekken waar mensen naartoe kunnen komen om elkaar te ontmoeten en om mee te doen aan cultuur. Bovendien hebben de podia en cultuurcentra een verbindende functie; zonder hen kunnen de instellingen die voorstellingen maken, deze niet in Almere opvoeren. Om een breed en divers publiek te kunnen bereiken, investeren we in verschillende presentatieplekken. De basisfunctie bibliotheekwerk ondersteunen we vanuit het cultuurbudget voor het jaar 2026. Daarna wordt deze functie op verzoek van de raad geborgd in de reguliere begroting.²¹⁾ Dankzij een bemiddelings-

functie tussen scholen en de culturele instellingen kan het aanbod van cultuureducatie landen in het onderwijs. Ook maken we ruimte voor één stadsgezelschap: een professioneel theatergezelschap dat in nauwe verbinding staat met de stad, stevig verankerd is in de culturele infrastructuur van Almere en voorziet in breed toegankelijk, veelzijdig en kwalitatief hoogstaand aanbod.

Vanaf 2026 definieert de gemeente de basis voor cultuur in Almere aan de hand van basisfuncties waar aparte budgetten aan worden toegekend:

1. Bemiddelingsfunctie cultuureducatie
2. Bibliotheekwerk (2026)
3. Cultuurcentrum: Stadsdeel Buiten
4. Cultuurcentrum: Stadsdeel Haven
5. Ontwikkeling cultuursector: stimuleringsfonds, kennisontwikkeling en -deling voor makers en instellingen
6. Poppodiumvoorziening
7. Stadsschouwburg en culturele huiskamer van de stad
8. Stadsgezelschap theater.

In de subsidieregeling wordt per functie uiteengezet aan welke omschrijving aanvragers moeten voldoen om aanspraak te kunnen maken op deze meerjarige subsidietoezegging, en wat het maximale bedrag is dat voor een functie beschikbaar is.

Naast deze culturele basis blijven wij investeren in grote, vooraanstaande professionele culturele Almeerse instellingen die we meerjarig cofinancieren met medeoverheden. Als gemeente ondersteunen wij deze organisaties, omdat uit hun programma blijkt dat zij zich verbonden voelen met

de Almeerse bewoners, inspelen op lokale of regionale thematiek en een stimulerende rol spelen in de Almeerse culturele context. Het betreft een aantal stabiele professionele organisaties met een flink bereik en een degelijke bedrijfsvoering, waarvan de activiteiten onmisbaar zijn voor de culturele ontwikkeling van Almere en de uitvoering van het cultuurbeleid van de gemeente. Deze Almeerse organisaties bedienen verschillende leeftijdsgroepen, zorgen voor cultuur in de stadsdelen, en vertegenwoordigen verschillende onderdelen van de zogenoemde *creatieve cyclus*.

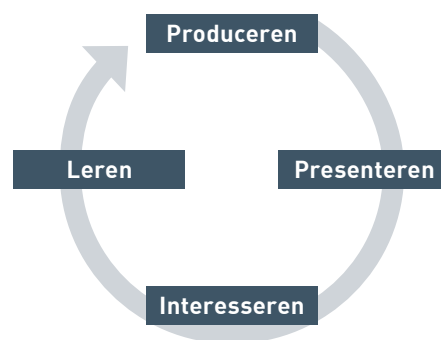
Deze creatieve cyclus voeden we ook door talentontwikkelingsorganisaties te ondersteunen. Op verzoek van de raad maken we hier aparte ruimte voor in het subsidiebudget. Daarnaast laten we ruimte over in het budget voor overige initiatieven uit de stad.

Deze cyclus stelt dat het creatieve proces bestaat uit een aantal vaste onderdelen:

- Het aanleren van creatieve vaardigheden (door cultuurlessen op scholen of in cultuurhuizen, in de bibliotheek, bij talentontwikkelingsorganisaties en amateurkunstverenigingen etc.).
- Het produceren van creatieve producten (zoals voorstellingen, beeldende kunst, design, spoken word) door het bieden van productieplekken (voor amateurs en professionals).
- Het presenteren van creatieve producten aan publiek (podia, expositieruimten, kunst in de openbare ruimte etc.).

- Het interesseren voor cultuurdeelname door cultuurpromotie en –marketing. Culturele organisaties verzorgen hun eigen marketing. Overkoepelend gebeurt dit onder andere via Uit in Almere en Sport en Cultuur in Almere.

Figuur 1.²²⁾

Deze cultuurplanperiode krimpt het subsidiebudget Cultuur ten opzichte van de vorige periode. We zullen dus scherpe keuzes moeten maken. We willen prioriteit geven aan de acht functies en de instellingen die we cofinancieren met medeoverheden, maar ook hiervoor zijn de middelen niet toereikend. Voor de instellingen die de gemeente cofinanciert stellen we daarom een maximaal bedrag per instelling in. Ook de basisfuncties krijgen minder financiële middelen dan afgelopen jaren. Concreet benoemen we de functie Ontwikkeling cultuursector en Cultuurcentrum Haven. Voor de functie Ontwikkeling cultuursector geven we een verschuiving in hun taak mee. De komende jaren ligt er meer nadruk op kennisontwikkeling en

kennisdeling binnen de culturele sector. Op deze manier wordt de bestaande infrastructuur versterkt. De nadruk komt minder te liggen op het stimuleren van nieuwe initiatieven. Dit aangezien er op de korte tot middellange termijn geen financiële ruimte voor hen is om verder te groeien. Het budget voor Cultuurcentrum Haven is ook bijgesteld. De nadruk hier ligt sterker op programmering voor de inwoners van Haven en laat minder ruimte voor grootstedelijke programmering.

We voegen ook een functie toe: Cultuurcentrum Buiten. Deze functie komt voort uit de stappen die in de afgelopen jaren in Almere zijn gezet. We maken hierbij ruimte voor programmering van het Cultuurcentrum.

Toekomst Almeerse culturele infrastructuur

Onze culturele infrastructuur is compact en de basis is nog niet volledig. De snelle groei van onze stad zal ook van invloed zijn op de benodigde omvang van onze basis. We zullen de functies en het bijbehorende budget blijven evalueren, evenals de inzet op de overige subsidieplafonds.

Om de Almeerse culturele sector extra financiële impulsen te geven, gaan wij met de sector actief op zoek naar andere inkomstenbronnen. Wij stimuleren instellingen om een bredere financieringsmix te ontwikkelen.

Voor alle culturele organisaties die financiering van de gemeente krijgen, geldt dat ze een verantwoordelijkheid hebben voor hun personeel en voor de samenleving. Daarom blijven we

inzetten op de codes voor de culturele sector: Fair Practice Code, Code Diversiteit en Inclusie en de Governance Code Cultuur. We verwachten van onze instellingen dat ze hierin stappen blijven zetten. Ditzelfde geldt voor de stappen die zij zetten om de ecologische voetafdruk van hun bedrijfsvoering te verkleinen.

2.2 We laten het aanbod meeveranderen met de stad

Almere heeft veel jonge inwoners. Zij zoeken aansluiting bij eigentijdse cultuur, waarvan het aanbod wel wat ruimer mag zijn. Het is belangrijk om aandacht te hebben voor nieuw publiek en ruimte te maken voor eigentijdse disciplines zoals The Culture. Zo blijven we ons aanbod 'meevernieuwen' met de veranderende stad en houden we het aanbod passend. Een belangrijke taak om te blijven vernieuwen ligt bij het Cultuurfonds Almere. Zij helpen makers niet alleen met geld maar ook met kennis en netwerken. Zo bieden zij kansen aan startende en vernieuwende makers.

We willen het Cultuurfonds Almere in de toekomst een grotere opdracht geven. Ook willen we de taakverdeling tussen de gemeente en het fonds duidelijker afbakenen. We werken ernaartoe de eventuele eenjarige subsidieregeling over te dragen aan het fonds. Zo versterken we de rol van het Cultuurfonds, en blijft de gemeente het aanspreekpunt voor de grote culturele instellingen en het fundament van de infrastructuur.

Deze uitbreiding van de rol van Cultuurfonds Almere vraagt voorbereidingen van de gemeente, en aanpassingen aan de organisatie en de werkwijze van het Cultuurfonds. Als er sprake is van een eenjarige regeling die kan worden overgedragen, onderzoeken we de komende jaren wat er juridisch en organisatorisch nodig is om deze overheveling te realiseren, zowel voor het Cultuurfonds Almere als voor de gemeente. Voor de aanvraagronde van 2028 (en daarmee voor de subsidieoordeling in 2027) moet inzichtelijk zijn gemaakt of aan de randvoorwaarden voldaan kan worden voor een gedegen overheveling.

Wij zien het daarnaast als verantwoordelijkheid van de hele sector om blijvend te vernieuwen en aanpassingen te doen die passen bij de behoeftes van de (huidige en toekomstige) bewoners in de stad.

Als gemeente volgen wij actuele ontwikkelingen en grijpen kansen aan. Zo hebben wij in 2024 samen met een aantal andere Europese steden (onder andere Milaan, Lissabon, Madrid) een Europese subsidie toegekend gekregen voor het project Feed Your Future. Dit project gaat over het onder de aandacht brengen en stimuleren van duurzaamheidsmaatregelen door middel van culturele uitingen, en wordt in 2026 uitgevoerd.

2.3 We ontwikkelen kaders voor structurele groei

Onlangs hebben zowel de VNG als de Raad voor Cultuur (het adviesorgaan van het ministerie van OCW en de Tweede Kamer) adviezen uitgebracht over de toekomstige taakverdeling tussen overheden. Deze adviezen ondersteunen onze ambities in de cultuurkoers 2040. Evenwichtige landelijke cultuurspreiding is onderdeel van de voorstellen en kan de culturele ontwikkeling van Almere en Flevoland een impuls geven. De komende jaren werken wij aan kaders waarbinnen Almere voorsorteert op toekomstige ontwikkelingen, en die groei van de cultuursector in de toekomst mogelijk moeten maken.

Dit zodat wij in de toekomst genoeg budget hebben voor culturele voorzieningen, passend bij de omvang van de stad, en om vervolg te geven aan initiatieven die vanuit het FVA zijn opgestart. Te denken valt aan lichtkunstfestival Alluminous, de activiteiten van stichting M. en toekomstige programmering van een te onderzoeken popvoorziening.

Om ervoor te zorgen dat in nieuw te ontwikkelen gebieden ruimte is voor cultuur, nemen we het Normenkader²³⁾ als blauwdruk voor maatschappelijke voorzieningen, en werken hier bijvoorbeeld aan bij de eventuele ontwikkeling van Pampus.

Om de culturele (verzamel)plekken in de stad kracht bij te zetten en te zorgen voor (nog) meer synergie, denken we na over het maken van één stichting die de verantwoordelijkheid krijgt voor verschillende culturele plekken: een beheerstichting. We onderzoeken of we bij deze stichting ook een deel van de culturele activiteiten kunnen onderbrengen. En of een dergelijke stichting niet alleen culturele plekken zou kunnen beheren, maar of er combinaties met andere gemeentelijke accommodaties mogelijk zijn. We hopen hiermee samenwerkingen verder te versterken en de culturele plekken in de stad optimaal te benutten.

2.4 Met cultuur versterken we de veerkracht van Almeerders

Om complexe maatschappelijke problemen, zoals armoede en gezondheid, aan te pakken moeten de verschillende afdelingen van de gemeente steeds beter samenwerken. Binnen onze afdeling Onderwijs, Sport en Cultuur werkt team Cultuur logischerwijs veel samen met Onderwijs en Sport. De afdeling zet stappen om het integraal samenwerken binnen de afdeling verder te versterken. Tegelijkertijd willen we ook andere afdelingen eerder en beter betrekken bij de uitvoering van de cultuurplannen. Denk aan afdelingen als Zorg en Welzijn, Vastgoed, Gebiedsontwikkeling, Stadsruimte en Stedelijk beleid.

Door cultuur te verbinden met welzijn, sport, onderwijs en zorg werken wij aan het vergroten van het welzijn van bewoners. We denken hierbij aan het versterken van de samenwerkingen tussen culturele organisaties en andere sectoren zoals het onderwijs en de zorg. Hierbij hebben wij de wind mee, want de regering en landelijke fondsen willen dit ook.

Ook het Cultuurfonds Almere vervult een belangrijke rol in het versterken van de veerkracht van Almeerders door cultuur. In de periode 2023–2026 heeft het Cultuurfonds speciale aandacht voor amateurkunst en verenigingen die hard zijn geraakt door de coronacrisis. Dit doen we vanuit middelen die in het coalitieakkoord beschikbaar zijn gesteld.

Als er thuis te weinig geld is voor dansles, muziekles of iets anders dan kan het Jeugdfonds Sport & Cultuur Almere helpen. Het fonds kan ook helpen als daar spullen zoals dansschoenen voor nodig zijn. Zo wil de gemeente de kunstbeoefening door kinderen in hun vrije tijd vergroten door de kosten ervan te verlagen. Vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) wordt ook het Volwassenenfonds Sport en Cultuur ondersteund tot en met 2026.

Ambitie 3: Cultuur geeft vorm aan onze identiteit

Wie aan Almere denkt, weet tegenwoordig steeds vaker dat er een lange geschiedenis van duizenden jaren aan dit gebied vooraf is gegaan. Archeologen hebben sporen gevonden van prehistorische bewoners en scheepswrakken. Van de Tweede Wereldoorlog zijn er vliegtuigwrakken terug te vinden. Het eerste monument dat in Almere is aangewezen, is het voormalige politiebureau in Almere Haven. Door de aandacht voor bijzondere architectuur bij de bouw van Almere, en het belang om deze voor de toekomst te behouden, blijft het aantal monumenten groeien.

New Towns²⁴⁾

"New Towns, zoals Almere, bestaan vijftig jaar en de trots groeit bij met name jongere generaties die er geboren en getogen zijn. De groeiende aandacht voor het Post 65 erfgoed en het ontsluiten van de oorspronkelijke ideeën en toentertijd vernieuwende concepten, kan bijdragen om deze trots te bestendigen en uit te bouwen".

Almere bestaat bijna 50 jaar en heeft een bijzonder verhaal over hoe onze stad is begonnen. Van de grote plannen om van zee, land te maken tot de inrichting van de stad nu. De eerste mensen die hier kwamen wonen, waren avontuurlijk, pioniers. Dat zie je aan de bijzondere architectuur en het ontwerp met de verschillende stadskernen, aan hoe onze natuur eruitziet en het wonen

in het groen. Het blijkt ook uit onze collectie beeldende kunst in de openbare ruimte, waaronder onze bijzondere landschapskunst.

Als we meer weten en delen over onze bijzondere geschiedenis, dan voelen we ons samen één. Daarom vinden we het belangrijk om te vertellen over de geschiedenis van onze stad. Want de geschiedenis, hoe we toen onze stad hebben ingericht en de pioniersgeest van toen, leeft door in de stad van nu en mensen van nu: de identiteit van de stad en de bewoners. We willen onze identiteit laten zien en zorgen dat bewoners en bezoekers het verhaal van Almere beter leren kennen.

Culturele uitingen in de openbare ruimte, zoals het plaatsen van een beeld in de wijk, zorgen voor herkenbaarheid. Ze versterken de binding met de eigen leefwereld en maken onze

Cultuurkoers 2040: Cultuur geeft vorm aan onze identiteit

In 2040 komen mensen op steeds meer plekken in aanraking met de bijzondere geschiedenis van de stad: Almere is een voorbeeld voor andere steden als het gaat om de manier waarop Almere haar historische locaties in overleg met haar bewoners behoudt.

In 2040 kennen mensen Almere als stad met bijzondere architectuur: De bijzondere Post 65 architectuur is behouden (Almere is de Nederlandse hoofdstad van Post 65 architectuur). We laten de collectie vooruitstrevende architectuur groeien door met lef te blijven bouwen. De traditie van BouwRai's zetten we voort. Bij architectuurtenders nemen we nieuw ontwerptalent op als criterium.

In 2040 staat Almere bekend om haar unieke grootschalige voorzieningen: Dit zijn voorzieningen met landelijke erkenning. Die interessant zijn voor Almeerders en bezoekers van buitenaf trekken. Deze topvoorzieningen inspireren de Almeerders en zijn verbonden met de kleinschaligere cultuurvoorzieningen in de stadsdelen van Almere.

identiteit zichtbaar. Zo verwijst het kunstwerk 'Het Gezin' in Haven naar de jonge stad waar veel nieuwe families met name vanuit Amsterdam naartoe trokken. Kunstwerken helpen ons om ons meer verbonden te voelen met waar we wonen.

Wie we zijn en wat onze stad is, verdient steeds. Iedereen kan daaraan bijdragen. Het is belangrijk om blijvend aandacht hebben voor nieuwe publieksgroepen en ruimte te maken voor

eigentijdse culturele uitingen. Nieuwe generaties makers dragen hieraan bij. Zo blijven we ons doorlopend vernieuwen. Dit past bij onze pioniersgeest.

Deze ambitie gaat ook over het profileren en positioneren van de Almeerse cultuur binnen de provincie en daarbuiten, op landelijk en internationaal niveau. Dit vraagt om een versterking van de samenwerking tussen recreatie, toerisme en cultuur.

Doelstellingen:

- 3.1 We versterken de identiteit van Almere met aandacht voor geschiedenis, archeologie en erfgoed
- 3.2 Er komt een vervolg op Almere Verhalen
- 3.3 We maken ruimte voor nieuwe kunstvormen die voortkomen uit jongerenculturen, zoals The Culture
- 3.4 We willen onze bijzondere architectuur en objecten behouden

3.1 We versterken de identiteit van Almere met aandacht voor geschiedenis, archeologie en erfgoed

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om het archeologisch erfgoed volwaardig te betrekken in ruimtelijke ontwikkelingen. Archeologische vindplaatsen worden bij voorkeur beschermd in de bodem, en herkenbaar en beleefbaar ingericht. Alleen wanneer het niet mogelijk is om archeologische vindplaatsen te beschermen, moeten ze worden opgegraven. In 2025 dienen we een aanvraag in bij de Erfgoeddeal voor de realisatie van de landschappelijke zone op bedrijventerrein Stichtsekanal. Dit project is uniek in Nederland, zowel qua schaal als omvang, omdat het behoud van archeologische waarden als uitgangspunt wordt gebruikt voor andere opgaven met betrekking tot klimaatadaptatie, bodem en water, ecologie en toerisme.

Onder de grond van Almere lopen oude rivieren. Een daarvan is het geulensysteem van de oude Eem. We willen precies weten hoe die lopen. Dat helpt ons om plannen te maken voor de bouw van nieuwe wijken zoals Oosterwold en Pampus. En voor het Nationaal Park Nieuw Land.

We ontwikkelen de toolbox *Steentijdwilden in Almere* verder. Ons prehistorisch en maritiem erfgoed krijgt hierin een plaats.

Almere vroeger en Almere nu: dat willen we beter met elkaar verbinden. We grijpen de viering van het 50-jarig bestaan van Almere in 2026 aan om terug te kijken naar het ontstaan van Almere en hoe mensen toen leefden. Zo kunnen we het gemeenschapsgevoel en de identiteit van Almere vergroten.

We blijven meedoen met evenementen zoals de Nationale Archeologiedagen, Open Monumentendag en de Dag van de Architectuur. We willen onze activiteiten uitbreiden door onder andere de Koggedag terug te brengen.

3.2 Er komt een vervolg op Almere Verhalen

In 2025 kijken we terug op vier edities van het project 'Almere Verhalen'. Vier keer nodigen we een schrijver uit om tijdelijk in Almere te komen wonen en te schrijven in en over de stad. Zij gaven hun blik op Almere een landelijk podium. Na deze vier edities evalueren we het project. We bespreken met betrokkenen hoe Almere Verhalen

vanaf 2025 een vervolg kan krijgen. Daarbij kijken we alvast vooruit naar 2026. We willen dat jaar, het 50-jarig bestaan van Almere, een vijfde editie van Almere Verhalen uitbrengen.

3.3 We maken ruimte voor nieuwe kunstvormen die voortkomen uit jongerenculturen, zoals The Culture

Stedelijke gebieden zijn kraamkamers voor actuele en nieuwe kunstvormen, leefstijluitingen en jongerenculturen. Almere is bekend om haar 'pioniers-

geest'. Passend bij onze identiteit willen we daarom blijven vernieuwen. Door aandacht te geven aan nieuwe culturele stromingen, willen we plek maken voor nieuwe kunstvormen die voortkomen uit jongerenculturen. We willen ruimte bieden voor een nieuwe generatie cultuurmakers door hen die ruimte ook daadwerkelijk te geven — zowel binnen The Culture als binnen andere nieuwe én bestaande stromingen.²⁵⁾

Ook onze bestaande culturele sector kan bijdragen om ruimte creëren voor actuele en nieuwe kunstvormen die voortkomen uit jongerenculturen. We

The Culture is een relatief nieuw begrip en omvat actuele kunstvormen en leefstijluitingen die bloeien in stedelijke gebieden. Vooral, maar niet uitsluitend, bij jongeren. The Culture bestaat uit makers die disciplines beoefenen die zijn ontstaan binnen diasporische gemeenschappen in stedelijke gebieden. Het zijn vaak autodidacten. Deze stroming stond voorheen bekend als urban arts of urban culture. Door meer plek te geven aan The Culture kunnen deze makers hun stem laten horen en hun stempel drukken op Almere. Zo blijft de stad zich doorontwikkelen met en door haar bewoners. We willen de makers uit The Culture plekken bieden om te werken en te ontmoeten. Dit doen we in het centrum en in de stadsdelen. Deze investering wordt gedaan vanuit het nieuwe meerjaren-

programma FVA. Hierbij leggen wij verbanden met urban sports.²⁶⁾ Dit maakt Almere eigentijds en hopelijk voor steeds meer mensen een fijne plek. Het maakt de stad ook aantrekkelijker voor mensen die op bezoek komen.

Voorbeelden van culturele uitingsvormen binnen The Culture zijn:

- Muziek, bijvoorbeeld hiphop, rap, dancehall, afrobeat(s) en dj'en
- Dans, bijvoorbeeld breakdance, bubbling, popping en vogue
- Literatuur, bijvoorbeeld spoken word en podcasts
- Ontwerp van onder meer streetwear, graphic design en illustraties, streetart en graffiti
- Film en fotografie, deze is vaak documentair en opgenomen in de eigen omgeving, videoclips.

stimuleren daarom culturele organisaties om deze kunstvormen te helpen groeien. Organisaties die dat willen kunnen op hun eigen wijze hier invulling aan geven, op een manier die bij hen past.

In de periode 2025–2028 werken we aan de raadsopdracht om de programmeer-ruimte voor popmuziek te laten groeien. Deze plek biedt ook kansen voor makers uit andere actuele en nieuwe kunstvormen, leefstijluitingen en jongerenculturen.

3.4 We willen onze bijzondere architectuur en objecten behouden

We blijven stapsgewijs het bovengronds erfgoed onderzoeken. Zoals is omschreven in de nota cultureel erfgoed Almere: New Town met historie (2022) neemt de gemeente zelf het initiatief om de voor Almere en haar inwoners kenmerkende objecten, gebieden en landschappen te inventariseren, waarderen en waar nodig te beschermen middels de status van gemeentelijk monument of beschermd stadsgezicht. In de nota is een inventarisatielijst met dertig iconen van Almere opgenomen waar de gemeente zelf onderzoek naar doet. We blijven ook onderzoek doen naar hoe erfgoed kan worden ingezet bij (toekomstige) stedelijke ontwikkelingen.

Begin 2025 hebben we vijf monumenten in Almere. Zodra we tien gemeentelijke monumenten hebben aangewezen, evalueren wij de Nota Cultureel Erfgoed "Almere: New Town met historie".

Als blijkt dat we gebouwen, structuren of landschappen aan kunnen vullen op de lijst met monumenten dan zullen wij dat doen.

Net als de gemeente is ook de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) bezig met de ontwikkeling van een programma om meer Post 65 erfgoed aan te wijzen. De RCE onderzoekt de aankomende jaren welke gebouwen in aanmerking komen om als rijksmonument te worden aangewezen. Wij verlenen medewerking aan dit onderzoek en aan activiteiten die bijdragen aan de aanwijzing van (rijks) monumenten in Almere. Daarnaast gaan we per wijk de erfgoedwaarden in kaart brengen, zodat we meer inzicht hebben in ons cultureel erfgoed van Post 65 wijken. Deze kennis kunnen we meenemen in eventuele toekomstontwikkelingen.

We brengen onze architectuur en erfgoed onder de aandacht van inwoners en bezoekers door middel van audiotours. Tot nu toe zijn er tours ontwikkeld in de wijken Haven, Stad, Hout (Oosterwold) en Duin. De komende jaren willen we de mogelijkheden verder onderzoeken om ook voor Almere Buiten een audiotour te ontwikkelen.

Broedplaatsen 04

Aanleiding

Broedplaatsen zijn een onmisbaar onderdeel van het culturele ecosysteem van een stad. Het zijn belangrijke plekken waar verschillende functies samenkomen en waar talenten kunnen bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de sector. Hiermee zijn zij van grote waarde voor de (economische) groei van de stad. Broedplaatsen geven kleur aan de leefomgeving. De creatieve makers en ondernemers die zich hier vestigen, brengen innovatiekracht naar onze stad. De aanwezigheid van voldoende broedplaatsen verbindt en behoudt Almeers talent in onze stad, vergroot de aantrekkingskracht voor bezoekers van buitenaf en versterkt het vestigingsklimaat voor bedrijven. Ook kunnen broedplaatsen een sociaal-maatschappelijke rol vervullen. Voor jongeren zijn dit soort plekken bijvoorbeeld van grote waarde om op een laagdrempelige manier gelijkgestemden te ontmoeten en talenten te ontdekken. De aanwezigheid van broedplaatsen in onze stad heeft direct en indirect impact op vele terreinen.

We zien broedplaatsen dan ook als een verrijking van onze stad. Almere streeft ernaar om met extra, diverse en bruisende broedplaatsen verder te bouwen aan meer cultuur, werkgelegenheid en levendigheid.

In onze stad is een groeiende behoefte aan meer informele ontmoetingsplekken en werkplekken voor Almeerse (creatieve) ondernemers, makers en kunstenaars. Almere kent veel creatief talent. We willen dit talent in onze stad behouden. In de afgelopen jaren is het

cultuuraanbod in Almere uitgebreid en is onze stad een aantal broedplaatsen rijker geworden. Almere heeft op dit moment circa 20.000 m² aan broedplaatsen beschikbaar. Een stad ter grootte van Almere heeft echter meer nodig, zo blijkt ook uit een vergelijking met andere steden.²⁷⁾ Bovendien is een aantal van de huidige broedplaatsen en plekken voor creatieve makers in Almere tijdelijk. Door kortlopende of aflopende huurcontracten zal een deel hiervan naar verwachting binnenkort verdwijnen. Dit terwijl de behoefte aan dit soort ruimtes alleen maar zal toenemen in onze groeiende stad.

Wegens gebrek aan voldoende werk- en presentatieruimte zijn veel kunstenaars, makers en creatieven genoodzaakt om Almere te verlaten. We zien hiermee Almeers talent verdwijnen uit onze stad. En dat willen we voorkomen.

Momenteel kent Almere nog geen broedplaatsenbeleid. Wel is er in 2021 in Almere Centrum gestart met de 'Aanpak Informele Werkmilieus'.²⁸⁾ Met deze aanpak wordt de totstandkoming van informele werkmilieus en creatieve broedplaatsen in dit stadsdeel gestimuleerd.²⁹⁾ Initiatieven zoals Now's The Time, Broedplaats Saeckenborgh en Kunst is Leuk! hebben zich mede door deze aanpak kunnen vestigen in onze binnenstad. Met dit hoofdstuk bouwen wij voort op deze aanpak in het centrum. We doen hiermee een aanzet tot een visie en bijpassend beleid. We maken inzichtelijk wat nodig is om het ontstaan van broedplaatsen in Almere te stimuleren en welke rol de gemeente hierin kan spelen.

Definitie broedplaats

Een (creatieve) broedplaats is een plek of gebouw waar verschillende creatieve ondernemers, makers en kunstenaars samen werken. Het is een cluster van (creatieve) werkplaatsen met mogelijk ruimte voor oefenplekken en/of presentatieruimte(s). Vaak in combinatie met een publieksfunctie en in verbinding met de buurt.

Het is een plek waar makers en kunstenaars elkaar kunnen ontmoeten, ideeën kunnen worden uitgewisseld en waar nieuwe cross-overs kunnen ontstaan. In een (creatieve) broedplaats komen artistieke en commerciële functies samen. Eigenschappen die wij toekennen aan een creatieve broedplaats zijn: samenwerking, gemeenschapsgevoel, creativiteit, innovatie, ondernemerschap en ruimte voor toeval.

Uitdagingen voor broedplaatsen in Almere

In Almere speelt een meervoudige uitdaging voor broedplaatsinitiatieven: de beschikbaarheid van panden, de betaalbaarheid daarvan én de vorm van de huurcontracten. De combinatie hiervan levert een enorme uitdaging op, zowel voor nieuwe als voor bestaande initiatieven. Het resulteert in kleinschalige initiatieven, met weinig oppervlakte en veel tijdelijke contracten.

Hoewel wij op dit moment niet al deze uitdagingen kunnen oplossen, zetten we ons ervoor in om deze uitdagingen niet te vergroten. Hoe we dit doen, lichten we toe in de volgende paragraaf.

Onze focus 2025-2028

Hieronder formuleren we onze doelstellingen en bijhorende acties waar we als gemeente de komende periode op inzetten.

a. Gedeeld eigenaarschap en overlegstructuur

Voor de totstandkoming van broedplaatsen is gedeeld eigenaarschap noodzakelijk. We kunnen het niet alleen; niet als cultuur en niet als gemeente. Op dit moment is er geen structureel budget beschikbaar en ook is er geen bestaande (overleg)structuur. In de allereerste stap moet er daarom ingezet worden op een nauwe samenwerking met alle betrokken stakeholders: betrokken gemeentelijke afdelingen (zoals, maar niet uitsluitend, Vastgoed, Economische Zaken, Onderwijsruimtevesting, Veiligheid, Toezicht & Handhaving (VTH) en Gebiedsontwikkeling), de culturele en creatieve sector en

Beschikbare ruimte

De vraag naar ruimte door creatieven is groot. Een New Town als Almere heeft niet veel geschikte ruimtes en een beperkt aantal zogenaamde rafelrandjes met oude en leegstaande gebouwen. Het aantal m² maatschappelijk vastgoed dat de gemeente in beheer heeft, biedt kansen, maar is tegelijkertijd beperkt in omvang.

Tijdelijkheid

Bij de huurcontacten van panden is bijna altijd sprake van tijdelijke contracten. Dit kan in sommige gevallen juist kansen bieden om leegstaande ruimtes tijdelijk in gebruik te nemen (bijvoorbeeld voor een zeer lage huurprijs). Het is hierbij wel van belang dat alle partijen open zijn over het toekomstperspectief. Idealiter betreffen de tijdelijke contracten minimaal 5 of 10 jaar. Korter durende contracten kunnen zorgen voor remming, bijvoorbeeld bij het doen van investeringen in de ruimte. Onzekerheid over het toekomstperspectief kan ertoe leiden dat initiatieven zich niet verder ontwikkelen.

Belang van betaalbaarheid

Huurders van broedplaatsen zijn (vaak startende) kunstenaars, creatieve ondernemers en makers. Met het gemiddelde inkomen van werkenden in de creatieve en culturele sector is de gevraagde huur vaak te hoog. Ook is de kostprijsdekkende huur van gemeentelijk vastgoed niet passend voor creatieve makers. Betaalbaarheid van werk- en presenteeruimte is een belangrijke voorwaarde voor de (door)ontwikkeling van broedplaatsen.

Professionalisering

Er komt veel kijken bij het starten van een broedplaats. Van mogelijke verbouwplannen en contact met vastgoedeigenaren tot het opstellen van een businessplan en de werving van huurders. De partijen die broedplaatsen beheren variëren van startende stichtingen tot ervaren bureaus. Dit brengt per broedplaats andere behoeften in ondersteuning met zich mee.

vastgoedeigenaren en projectontwikkelaars. Om de totstandkoming van broedplaatsen te stimuleren is gezamenlijke inzet nodig; de ontwikkeling van dit soort plekken gaat verder dan een enkele beleidsafdeling. Door middel van deze nieuwe overlegstructuur willen we intern en extern gedeeld eigenaarschap, verantwoordelijkheid en breed draagvlak creëren. Middels regelmatige bijeenkomsten van deze overlegstructuur kan kennisdeling en informatie-uitwisseling plaatsvinden. Hierdoor kunnen kansen in ruimte,

middelen of samenwerkingen snel worden gesignaleerd. Om de totstandkoming van meer creatieve broedplaatsen te faciliteren en om bestaande broedplaatsinitiatieven te ondersteunen, is er vanuit deze samenwerking inzet nodig op drie terreinen:

1. Het behouden van (tijdelijke) ruimte
2. Het realiseren van betaalbare ruimte
3. Ruimte reserveren voor broedplaatsen bij (her)ontwikkelingen in de bestaande en nieuwe stad

Binnen deze samenwerking speelt iedere partij zijn eigen rol. De gemeente heeft hierin een faciliterende en verbindende rol. Creatieve broedplaatsen kenmerken zich door het experimentele karakter. Ze moeten (kunnen) ontstaan vanuit het werkveld; met culturele partners en makers als aanjagers. Broedplaatsen ontstaan vanuit creativiteit en ondernemerschap.³⁰ Als gemeente hebben wij geen trekkende of leidende rol in het creëren van nieuwe broedplaatsen. We gaan in beginsel uit van het ondernemerschap

van onze inwoners. De vragen die door broedplaatsinitiatieven aan de gemeente worden gesteld zijn uiteenlopend. Van het zoeken naar (nieuwe) ruimte, tot het faciliteren van gesprekken met vastgoedeigenaren of het subsidiëren van programmering. Vanuit de faciliterende en verbindende rol blijven we ons inzetten om kansen te benutten.

Concrete acties:

- Met alle (bovengenoemde) stakeholders werken we samen toe naar een breed gedragen aanpak die passend is bij Almere.
- Inzet op regelmatige bijeenkomsten met betrokken partijen om kansen in ruimte, middelen en/of samenwerking te signaleren. En waar mogelijk verschillende (ontmoetings)functies elkaar te laten versterken.

b. Gezamenlijk onderzoeken

Hoeveel vierkante meter aan broedplaatsen is passend voor een stad ter grootte van Almere? En welke ruimtes in de stad kunnen invulling geven aan de groeiende vraag?

Gezamenlijk onderzoeken we hoeveel vierkante meter aan creatieve broedplaatsen er in de komende jaren bij moet komen. De ambitie is dat in 2040 het aantal broedplaatsen in lijn is met de omvang van de stad. We brengen in kaart welke mogelijke bestaande en nieuwe ruimtes en plekken in de stad ingezet kunnen worden als broedplaatsen. Naast het gemeentelijk

vastgoed ligt hier ook een belangrijke rol voor particuliere vastgoedeigenaren en projectontwikkelaars. We kijken onder andere naar oppervlakte. Grote locaties bieden de grootste kans van slagen, zeker wanneer initiatieven minimaal 5 jaar in het pand mogen blijven. Leegstaande panden van vastgoedontwikkelaars kunnen (tijdelijke) oplossingen bieden. We onderzoeken daarbij ook multifunctionele inzet van ruimtes en de combinatie van wonen en werken in hetzelfde pand.

Concrete acties:

- We komen tot een doelstelling voor het aantal vierkante meter aan creatieve broedplaatsen in 2040.
- We brengen in kaart welke locaties in de stad geschikt zijn voor vestiging van broedplaatsinitiatieven, waarbij de nadruk ligt op het onderzoek doen naar grootschaliger plekken. Hierbij kijken we zowel naar het bestaand gemeentelijk vastgoed als naar mogelijkheden in nieuw te bouwen gebieden. De voormalige Brandweerkazerne kan als stip op de horizon worden aangemerkt als kansrijke grootschalige broedplaats voor Almere Centrum.

c. Verkennen broedplaatsenloket

De pilot voor informeel werkmilieus en broedplaatsen in Almere Centrum is een start van de faciliterende rol die de gemeente kan nemen. De pilot heeft in de afgelopen jaren een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan de

totstandkoming van een aantal nieuwe broedplaatsen en initiatieven in het centrum van de stad. Dit stimuleringsfonds is in beheer bij afdeling Economische Ontwikkeling en Grondzaken (EOG). Vanuit het programmteam Almere Centrum is een rol belegd voor een integraal aanspreekpunt voor dit stimuleringsfonds. De andere stadsdelen kennen op dit moment nog geen centraal aanspreekpunt. Indien de pilot informele werkmilieus stadsbreed wordt uitgebreid, vraagt dit ook om een uitbreiding van het integraal aanspreekpunt voor de overige stadsdelen.

Concrete acties:

- We verkennen de mogelijkheid tot het aanstellen van een broedplaatsenloket voor de gehele stad – als schakel tussen kunstenaars, gemeenteafdelingen en vastgoedeigenaren. Dit doen we in samenwerking met programmteam Almere Centrum en op basis van de lessen die uit de pilot informele werkmilieus getrokken kunnen worden. Op deze manier wordt een centraal aanspreekpunt gecreëerd waar broedplaatsinitiatieven terecht kunnen en wordt verbinding tussen de benodigde partijen gefaciliteerd.

d. Geormerkt budget

Er is geormerkt budget nodig, vanuit de verschillende betrokken afdelingen, om dit nieuwe beleid kracht bij te zetten. In de periode die dit Cultuurplan beslaat (2025-2028) is er geen budget binnen de cultuurbegroting voor broedplaatsen. De gemeente moet in de positie zijn om snel te handelen zodra er financiële middelen beschikbaar komen. Daarom wordt er tot die tijd verder gewerkt aan het aangaan van noodzakelijke nauwe samenwerkingen. Dit vraagt ambtelijke inzet en de daarbij horende kosten.

Concrete acties:

- We onderzoeken in de komende periode de mogelijkheid tot het uitbreiden van de pilot informele werkmilieus voor de gehele stad. Op deze manier kunnen ook broedplaatsinitiatieven uit andere stadsdelen in aanmerking komen voor dit stimuleringsbudget.

Beeldende kunst in de openbare ruimte

05

Met beeldende kunst in de openbare ruimte kleuren we ons Almeerse straatbeeld. Beeldende kunst in de openbare ruimte (verder buitenkunst genoemd) beïnvloedt hoe we ons voelen en ons gedragen in de stad.

Met buitenkunst kan je een plek karakter geven (De Zeebank op de Stadhuispromenade) en een gebouw of object beter zichtbaar maken (de Slangentoren van de Brandweerkazernes). Het ene kunstwerk is je herkenningspunt (De Olifanten langs de weg) of zorgt voor een vertrouwde omgeving. Het andere maakt je bewust van de geschiedenis van de stad (Land/Visserijoorlog) of biedt ruimte voor herinnering en herdenking (Oorlogsherdengkingsmonument). De Almeerse collectie buitenkunst bestaat uit ongeveer 150 werken. Daarvan zijn er ongeveer 75 gemeentelijk eigendom. Of je nu houdt van beeldhouwwerken, abstractie, of vrolijke kleuren en vormen, de verzameling biedt iedereen een kunstwerk dat je raakt, verwondert of je oog streelt.

In dit hoofdstuk leggen we uit hoe we zorg dragen voor onze gemeentelijke collectie. In bijna vijftig jaar is de Almeerse collectie buitenkunst gegroeid. We vinden het belangrijk dat de kwaliteit van de collectie behouden blijft door gedegen onderhoud.³¹⁾ Vanuit de kracht van de bestaande collectie trekken we ons plan voor de toekomst. Dit leggen we in dit hoofdstuk uit en beschrijven we aan de hand van de ambities uit het Cultuurplan 2025-2028. We willen onze kunstwerken blijvend

onder de aandacht brengen bij onze bewoners. We laten zien hoe we met buitenkunst willen investeren in onze stad en hoe we werken aan het (door) ontwikkelen van een rijke, diverse en toegankelijke kunstcollectie. Een collectie waar bewoners plezier aan beleven, de stad trots op is en liefhebbers voor willen zorgen.

Cultuur is voor alle Almeeders dichtbij

Buitenkunst is bij uitstek een vorm van cultuur waarmee *cultuur voor alle Almeeders dichtbij* kan zijn. Je komt de werken overal in de stad tegen en je kunt er kosteloos van genieten. Ze zijn onderdeel van de dagelijkse leefomgeving. Aanraken mag en de objecten lenen zich met liefde om gefotografeerd en gefilmd te worden. De toegankelijkheid en de diversiteit van de collectie maken de kunstwerken een waardevol onderdeel van het lokale culturele leven.

We willen daarom de betrokkenheid bij onze kunstwerken bevorderen, zodat inwoners ook gevoelsmatig dicht bij de kunstwerken in hun wijk en stad kunnen staan. Dit doen we door te werken aan het vergroten van de kennis over de kunstwerken. Daarom investeren we de komende vier jaar in (digitale) commu-

nicatie en promotie. We willen over ieder kunstwerk uit onze collectie het achtergrondverhaal vertellen. Want als je meer over een kunstwerk weet dan krijg je sneller een connectie met het werk.

Buitenkunst leent zich goed voor educatieve doeleinden omdat de werken gratis beschikbaar en voor iedereen toegankelijk zijn. De collectie speelt al een rol in diverse cultuurlessen op de scholen. We gaan met aanbieders in gesprek om te kijken of en hoe we de aandacht op onze collectie in de cultuurlessen de komende vier jaar kunnen vergroten.

We willen dat inwoners de kunstwerken in de stad omarmen. Bij de plaatsing van nieuwe werken willen we daarom bewoners en andere betrokkenen raadplegen. We willen bij iedere buitenkunstopdracht van de gemeente een projectgroep instellen. In deze projectgroep zitten experts. Hiervoor wordt een vaste adviescommissie buitenkunst in het leven geroepen om de technische en artistieke kwaliteit te borgen. Daarnaast zijn bewoners, belanghebbenden en/of vertegenwoordigers van diverse gemeenschappen onderdeel van deze projectgroep. Door hen onderdeel te maken van onze projectgroep nemen we de stem uit de stad mee. Het kan ook bijdragen aan de representatie van diverse groepen binnen onze samenleving in onze kunstwerken.

Beeldend kunstenaars willen we inzetten als de vormgevers van onze 'stad als podium'. Dit doen we door de komende periode een beeldend kunst-

naar een koepel te laten ontwerpen. Het object is een kunstwerk op zich, een verrijking van het straatbeeld. Daarnaast kan de koepel ook gebruikt worden voor optredens. Voor amateurs en (startende) makers is het een laagdrempelige plek om op te treden. We stimuleren ook culturele organisaties om er te programmeren voor de wijk. We starten met één koepel. We werken samen met de buurt en andere betrokkenen zodat de koepel zo goed mogelijk omarmd wordt. Na de eerste koepel bekijken we of we in onze stip op de horizon 2040 de ambitie opnemen om in ieder stadsdeel een koepel te laten ontwerpen.

Cultuur draagt bij aan gezonde groei

Almere is een groeistad. Tegelijkertijd worden de bestaande wijken ouder en zijn daar vernieuwingsopgaven. Naast het bouwen van huizen en opknappen van gebieden werken we ook aan een leefbare stad. Want hoe we ons voelen en gedragen in de stad wordt onder andere bepaald door de kwaliteit van onze omgeving. Door het toevoegen van buitenkunst kunnen we bijdragen aan een betere kwaliteit van onze leefomgeving. Bij de groei van de stad moet daarom ook de collectie meegroeien. Ook bij vernieuwingsopgaven en andere ontwikkelingen is buitenkunst een onderdeel. We onderzoeken de komende periode hoe we dit kunnen borgen. Gedacht wordt aan een procentageregeling waarbij je een percentage van de kosten voor bouw, verbouw of aankoop van vastgoed besteedt aan kunst. Bij de ontwikkeling en vernieuwing van gebieden loont het om al in de

ontwerpfase aan tafel te zitten. Zo kan buitenkunst zo goed mogelijk worden opgenomen in het ontwerp.

We hebben ook aandacht voor de omvang van de collectie in de bestaande stad. De verdeling van de werken over de stad is nu onevenwichtig. We geven bij het plaatsen en herplaatsen van kunstwerken prioriteit aan plekken waar weinig kunstwerken staan. We stellen de komende periode een agenda op om werken toe te voegen in deze gebieden. Deze werken worden zo veel mogelijk geplaatst op plekken waar veel mensen komen.

Voor het toevoegen van nieuwe werken ontwikkelen we een vaste werkwijze. We zorgen dat het proces van een kunstopdracht transparant en zorgvuldig is. Binnen het proces zijn gelijke toegang, diversiteit, fair practice, het bieden van ruimte aan Almeerse kunstenaars waar passend en het raadplegen van bewoners en andere belanghebbenden speerpunten.³²⁾ Zo gaan we voor het selectieproces onder andere werken met de eerdergenoemde projectgroep. De samenstelling van deze groep verschilt per project, maar bestaat altijd uit een aantal vaste experts uit de sector die worden aangevuld door bewoners, belanghebbenden en/of vertegenwoordigers van diverse gemeenschappen.

Om te voorkomen dat de gemeentelijke collectie krimpt, worden kunstwerken zo veel mogelijk herplaatst in plaats van verwijderd. Bij het vinden van een passende locatie wordt het publieksbereik meegewogen. Wanneer buitenkunst van andere beheerders (zoals

bijv. woningcorporaties en andere gebouweigenaren) dreigt te verdwijnen, gaan we in overleg om de gezamenlijke collectie zo goed mogelijk op peil te houden.

Makers én bewoners kunnen ook de komende jaren cofinanciering blijven aanvragen voor hun eigen buitenkunst-project via Cultuurfonds Almere, want ideeën om de levendigheid van Almere te vergroten of de stad te verfraaien zijn er genoeg. We onderzoeken hoe we structurele aandacht voor (makers van) buitenkunst verder kunnen borgen, bijvoorbeeld via Cultuurfonds Almere.

Cultuur geeft vorm aan onze identiteit

Almere is de jongste stad van Nederland en tegelijkertijd oeroud. Ondergronds bewaart het Almeerse grondgebied schatten uit een ver verleden. Bovengronds, op straat, ontbreekt die eeuwenoude historie. Dit biedt kansen, want in Almere vormen we onze eigen tradities. Ook op het gebied van buitenkunst. 'Blijven pionieren' is daarbij het motto. Er is geïnvesteerd in een brede en toegankelijke collectie. Om te voorkomen dat de collectie veroudert maken we daarom bij de plaatsing van nieuwe werken ruimte voor nieuwe eigentijdse kunstvormen zoals *The Culture*. Dit doen we onder andere door binnen de te vormen adviescommissie een expert met kennis van eigentijdse kunstvormen zitting te laten nemen.

Je kunnen identificeren met je wijk of je stadsdeel kan ook met buitenkunst.

Zoals de Olifanten je herkenningspunt zijn dat je weer in Almere bent. Als stip op de horizon streven we naar ten minste één iconisch werk voor ieder stadsdeel. Dit is een aansprekend kunstobject van een bekende kunstenaar als een herkenningspunt van je eigen directe leefomgeving.

Vernieuwing, verbreding en talentontwikkeling faciliteren we ook door te koersen op meer permanente plekken voor tijdelijk werk. Hierbij kan gedacht worden aan raamexposities, graffiti-muren, en permanente sokkels waar tijdelijke werken op geplaatst kunnen worden. We gebruiken de openbare ruimte als toegankelijke expositieplek met een wisselende collectie. Makers kunnen daarmee laagdrempeliger hun werk presenteren en zich ontwikkelen. Dit kan daarmee ook bijdragen aan de verbreding en vernieuwing van de collectie.

Stralend komen kunstwerken het meest tot hun recht. We maken daarom meerjarige onderhoudsplannen om de kwaliteit van de gemeentelijke werken te behouden. Naast het structurele onderhoudsbudget voor schoonmaak en klein onderhoud bestemmen we jaarlijks een budget voor restauratie en groot onderhoud. Het benodigde budget is een investering die rendement oplevert. Door gedegen onderhoud stralen we uit dat onze collectie een waardevolle toevoeging is aan onze leefomgeving. Als we keuzes moeten maken willen we daarom prioriteit geven aan onderhoud, boven het toevoegen van nieuwe werken.

Financieel kader 2025-2028

06

Inzet subsidiebudget cultuur

De beleidskeuzes die in dit cultuurplan worden voorgesteld, hebben wij in de onderstaande tabellen in cijfers uitgedrukt. We vergelijken de resultaten van de subsidieronde 2025 met de voorgestelde situatie voor 2026-2028. Zo maken we inzichtelijk wat de effecten van de voorgestelde cultuursubsidies zijn voor het culturele veld van Almere.

In tabel 1 is te lezen welke beleidskeuzes wij hebben gemaakt binnen het beschikbare het cultuurbudget, verdeeld over vier lijnen;

Lijn A: Een meerjarige regeling die financiering borgt voor de culturele basisfuncties.

Lijn B: Een meerjarige regeling die financiering borgt voor de culturele organisaties die meerjarig cofinanciering van een medeoverheid ontvangen.

Lijn C: Een meerjarige regeling die financiering borgt voor talentontwikkeling en muziekinducatie.

Lijn D: Een éénjarige regeling voor overige culturele initiatieven uit de stad.

Voor een overzicht van alle cultuur- en archeologiebudgetten verwijzen we naar tabel 2.

Tabel 1: beschikbaar subsidiebudget cultuur 2025-2028 en beleidskeuzes 2026-2028 (Bedragen x € 1.000)

		2025*	2026	2027	2028	verschil 2025 en 2026
		geïndexeerde bedragen				
Nr	Beschikbaar subsidiebudget cultuur	18.980	16.444	9.416	9.416	-2.536
1	Af: KIDD (vanwege cofinancieringsafpraak met het Rijk / CMK4)	189	189	189	189	0
2	Bij: budget vanuit Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC)	156	156	156	156	0
3	Bij: aansluiting beschikbaar budget (correctie t.o.v. raadsvoorstel)	-	81	81	81	81
	<i>Te verdelen budget programmasubsidies cultuur:</i>	18.947	16.492	9.464	9.464	-2.455
	Subsidielijn A - basisfuncties (meerjarig):	16.120	13.937	6.909	6.909	-2.183
	Bemiddelingsfunctie cultuureducatie	1.216	1.091	1.091	1.091	-125
	Bibliotheekwerk (zonder exploitatiesubsidie)	7.832	7.028	0	0	-804
	Cultuurcentrum Buiten	-	97	97	97	97
	Cultuurcentrum Haven	1.093	776	776	776	-317
	Ontwikkeling cultuursector	930	776	776	776	-154
	Poppodiumvoorziening	357	320	320	320	-37
	Professioneel stadsgezelschap theater	661	235	235	235	-426
	Stadsschouwburg (zonder exploitatiesubsidie)	4.030	3.614	3.614	3.614	-416
	Subsidielijn B - cofinanciering medeoverheden (meerjarig)	1.586	1.470	1.470	1.470	-116
	Subsidielijn C - talentontwikkeling en muziekinducatie (meerjarig)	-	431	431	431	431
	Subsidielijn D - overige culturele initiatieven (eenjarig)	1.241	654	654	654	-587

* In 2025 werd een andere subsidiesystematiek gehanteerd welke niet één op één te vertalen is naar de systematiek bij de jaren 2026-2028.

Toelichting per post:

1. CmK staat voor *Cultuureducatie met Kwaliteit* en is een impulsregeling van Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP). Het FCP heeft opnieuw subsidie toegekend voor het programma Kunst is Dichterbij dan je Denkt (KIDD). Gemeente Almere is

middels een adhesieverklaring een matchingsafpraak aangegaan met het Rijk en FCP voor de periode CmK4 (2025-2028). Met deze verklaring valt KIDD niet onder de Nadere Regels Cultuur, maar onder de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB).

2. Vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) co-financieren we een deel van de kosten van de cultuurcoaches van Kleur in Cultuur. Het gaat om het versterken van de cultuurfunctie in de wijken, dicht bij de kinderen.

3. Dit betreft een afrondingsverschil. In het raadsvoorstel hebben wij de budgetten in miljoenen uitgedrukt en we gebruiken nu duizendtallen.

Tabel 2: alle cultuur en archeologie budgetten (Bedragen x € 1.000)

Nr	Onderdeel	2025	2026	2027	2028
1	Cultuursubsidiebudget (incl. bezuinigingen)	18.791	16.336	9.308	9.308
<i>Overige cultuur- en archeologiebudgetten:</i>					
2	Vastgelegde bedragen cultuursubsidie (o.m. exploitatiesubsidie)	9.547	9.547	5.989	5.989
3	Incidentele middelen CFA (coalitieakkoord 2022-2026)	400	400		
4	Post maatschappelijke voorzieningen t.b.v. Cultuurhuis Buiten		300	300	300
5	Lokale Omroep (bekostiging)	157	157	157	157
6	Beeldende Kunst in de Openbare Ruimte en onderhoud Beeldende Kunst	171	194	218	241
7	Rijksmiddelen bibliotheekwerk (decentralisatieuitkering)	669	669	PM	PM
8	Overig cultuur (werkbudget, leegstand Extravert, kapitaallasten)	465	462	415	415
9	Werkbudget Archeologie en Monumenten	125	125	124	124
10	KIDD	189	189	189	189
11	Incidentele middelen graffiti	50			
Eindtotaal		30.564	28.379	16.700	16.723

Toelichting per post:

1. Deze post betreft het budget dat beschikbaar is voor programmering van activiteiten en organisatiekosten. 2. Deze post betreft de vastgestelde bedragen van de Kunstlinie en De Nieuwe Bibliotheek voor o.a. gebouwelijke kosten en vervangingsinvestering. Met het aangenomen amendement "De bibliotheek is een maatschappelijke basisvoorziening deze dient geborgd te worden in de reguliere begroting" [25071.004]³³⁾ is besloten dat de bibliotheek tot en met 2026 onderdeel is van het cultuurplan en het cultuurbudget. Voor de periode vanaf 01-01-2027 wordt onderzocht hoe de bibliotheek als maatschappelijke basisvoorziening geborgd kan worden in de reguliere begroting.	3. Dit betreft het bedrag van het coalitieakkoord van € 400.000 voor het Cultuurfonds Almere (CFA). 4. In de Programmabegroting 2025 is opgenomen dat vanuit de post maatschappelijke voorzieningen er voor Cultuurhuis Almere Buiten (CAB) per 2026 € 300.000 beschikbaar komt. In 2025 is er financiering voor het CAB uit het Fonds stedelijke vernieuwing. 5. Wij krijgen als gemeente middelen voor de bekostiging van de lokale omroep. De hoogte van deze bekostiging loopt via de Programmabegroting. 6. Deze post betreft het onderhoudsbudget en de kapitaallasten voor de gemeentelijke collectie Beeldende Kunst in de Openbare Ruimte (BKOR). Naast het reguliere onderhoudsbudget van € 80.000 is er een investeringskrediet beschikbaar. We begroten hiervoor een bedrag van gemiddeld € 200.000 per jaar. De dekking voor de kapitaallasten is opgenomen in deze post. Het budget van deze post loopt op omdat door het jaarlijkse investeringsritme van € 200.000 de kapitaallasten de komende jaren toenemen. 7. Voor 2025 en 2026 ontvangen we geormerkte middelen om extra te investeren in bibliotheekwerken. We verwachten dat dit budget vanaf 2027 in de algemene uitkering van het gemeentefonds wordt opgenomen. Het Rijk moet hier nog over besluiten daarom is voor deze jaren een PM Post opgenomen. 8. Deze post betreft het werkbudget van cultuur en de leegstandsbijdrage voor het gebouw Extravert. Deze bijdrage is in de businesscase van het CAB als dekking opgenomen voor de vastgoedbegroting en is daardoor niet beïnvloedbaar. 9. Dit budget is voor de uitvoering van de wettelijke taken ten aanzien van het Almeerse culturele erfgoed. 10. Kunst is Dichterbij Dan je Denkt (KIDD) is de Almeerse deelname aan CmK4, waarvoor we een cofinancieringsafpraak met het Rijk hebben gemaakt voor vier jaar. Zie de toelichting op punt 1 in de vorige tabel. 11. Dit budget is toegekend n.a.v. motie "Actief uitnodigen graffiti-kunstenaars" [24234.063].

Beleidscontext 07

Het cultuurplan geeft richting aan de toekomstige ontwikkeling van de cultuursector in Almere. De cultuursector staat echter niet op zichzelf. Cultuur speelt op vele manieren een betekenisvolle rol in de stad en de samenleving en is daardoor verbonden aan vele andere domeinen en onderwerpen. Voor deze beleidsterreinen heeft de gemeente specifieke beleidsnota's vastgesteld.

De belangrijkste voor cultuur relevante Almeerse beleidsnota's, rapporten en adviezen zijn:

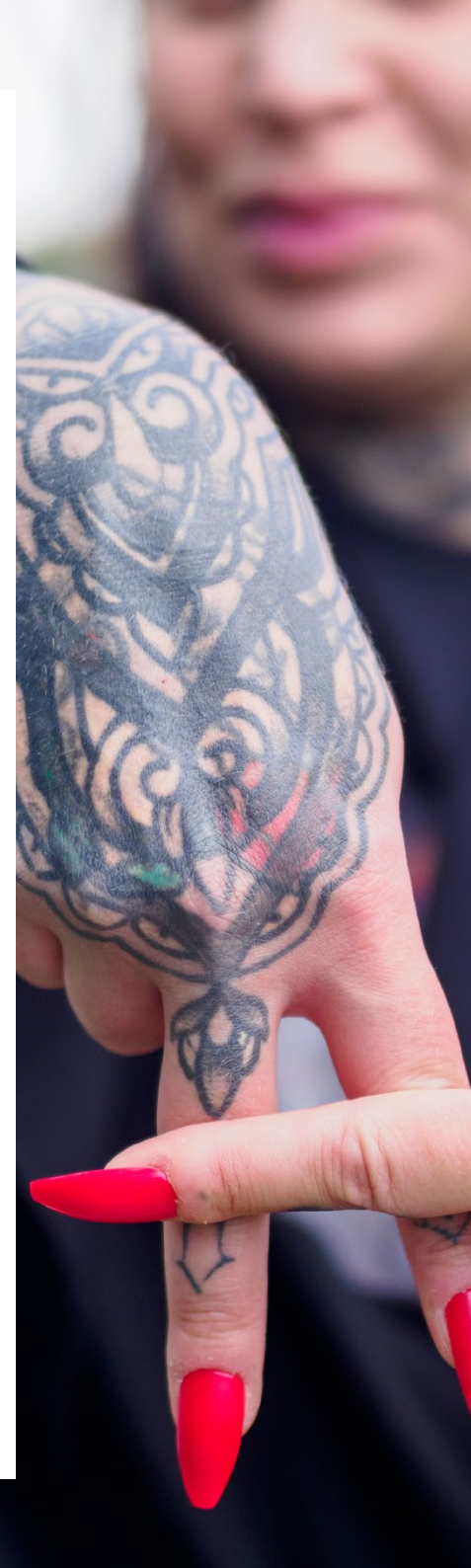
- Afwegingskader Almere Pampus (2024)
- Almere 2.0: Almere, stad met toekomst. Een actueel perspectief op Almere nu en later (2021)
- Almere Centrum: de eeuwig jonge binnenstad. Visie en programma 2020-2030. Een levendige mix van ontmoeten, studeren, wonen en werken (2020)
- Almere: New Town met historie. Nota cultureel erfgoed (2022)
- Beleef het in Almere, Strategisch evenementenbeleid 2017-2023
- Cultuur in Almere 2023, Cultuurparticipatie van Almeerders (2023)
- Duurzaamheidsagenda. Een groene, gezonde stad Almere (2020)
- Economische Agenda Almere; werkend aan een ondernemend Almere 2019-2023 (2019)
- Erfgoed van de Toekomst. Erfgoedprogramma Flevoland (2019)
- Evenementen in Almere 2015 (2015)
- Lokale Educatieve Agenda Almere 2023 (2023)
- Masterplan Almere Pampus (2024)
- Meerjarenperspectief Groen Blauw. Almere, stad als een landgoed (2020)
- Nota Archeologische Monumentenzorg (2016)
- Nota Burgerparticipatie (2021)
- Omgevingsvisie Almere 2050
- Oosterwold – Het Vervolg (2023)
- Openbare ruimte: Visie openbare ruimte Almere; een toekomstbestendige stad (2021)
- Sportvisie: Almere Sportstad vol betekenis (2022)
- Structuurvisie Oosterwold (2013)
- Veerkracht van Almeerders, Advies over de sociale staat van Almere (2024)
- Vestigingsvisie Horeca (2016)
- Visie openbare ruimte Almere. Een toekomstbestendige stad (2021)
- Welstandsnota Almere (2018)

Hiernaast geven vele andere adviezen, rapporten en nota's richting aan het Almeerse cultuurbeleid. Inspiratie voor onze koers en onze ambities hebben wij opgedaan uit onder andere:

- Beoordelingskader BIS 2025-2028, Raad voor Cultuur (2023)
- Cultuurnota 2025-2028, Provincie Flevoland (2025)
- De culturele basis op orde, Raad voor Cultuur (2022)
- On(ver)vangbaar, De innovatieve kracht van the culture, Nederlandse Unesco Commissie (2023)
- Samen cultuur borgen. Vereniging van Nederlandse Gemeenten (2024)
- Uitgangspunten Cultuursubsidies 2025-2028, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2023)
- Verdrag van Faro, Raad van Europa (2005)
- Vernieuwing cultuurbestel 2029, Raad voor Cultuur januari (2024)

Eindnoten

- 1) Raadsbrief Voorlopig uitstellen actuele dossiers. April 2024. Link naar [raadsbrief](#).
- 2) Raadsbrief Wijziging Nadere regels subsidie cultuur 2021-2024, rapport Cultuur in Almere 2023 en gesprek met de cultuursector. Juli 2024. Link naar [raadsbrief](#).
- 3) Cultuurmonitor Boekmanstichting. *Cultuur en participatie*. Geraadpleegd in 2024. Link naar [website](#).
- 4) Cultuurmonitor Boekmanstichting. *Cultuur en participatie*. Geraadpleegd in 2024. Link naar [website](#).
- 5) Bots, P.F. (2024). *Een waardevol oordeel, artistieke kwaliteit in het Nederlandse cultuurbeleid*. Universiteit van Amsterdam.
- 6) Mieras, M. (2024). *Hoopvol onderwijs, hoe kunst gelijke kansen schept*. Link naar [publicatie](#).
- 7) Lewis, F., Groot, B., Krans, K.L.S., van Leeuwen, B., van de Wal-Huisman, H., Abma, T.A., Tal, M., van Campen, C., Kiss, K., Bussemaker, J., Finnema, E., Kolsteeg, J., Buskens, E., te Marvelde, D., van den Berg, N. (2024). *Arts in Health in Nederland: een nationale agenda*. Een whitepaper over kunst als zorg. Universiteit van Groningen. Link naar [publicatie](#).
- 8) Kathleen, F. (2022). *Actieve cultuurdeelname belangrijk voor mentale gezondheid jongeren*. Unesco. Link naar [artikel](#).
- 9) Gemeente Almere (2024). *Ontwikkelvisie 2040: Natuurkrachtig Hart van de Stad*. Link naar [publicatie](#).
- 10) Staatscourant (2012). *Algemeen kader interbestuurlijke verhoudingen cultuur OCW, IPO en VNG*. Link naar [publicatie](#).
- 11) Jongmans, L., Wijn, C. (1996). *Ringenmodel voor de culturele infrastructuur van gemeenten*. Link naar [website](#).
- 12) Monumentenregister Almere, Almere in Kaart, Monitor Creatieve Industrie 2023, Cultuurparticipatieonderzoek Almere 2023, Atlas voor Gemeenten 2023, jaarverslagen culturele instellingen 2023.
- 13) Een uitgebreide toelichting is terug te lezen in het financieel kader.
- 14) Nederlandse grondrechten. *Artikel 22*. Geraadpleegd in 2025. Link naar [website](#).
- 15) Movisie, Platform31 en Verwey-Jonker Instituut (2023). *De sociale staat van Almere*. Link naar [publicatie](#).
- 16) Gemeente Almere (2024). *Lokale Educatieve Agenda 2024-2028 (LEA)*. Link naar [publicatie](#).
- 17) Gemeente Almere. Coalitieakkoord 2022-2026. Link naar [publicatie](#).
- 18) van der Velden, J., van der Hoeven, A., Hollanders, K., de Meere, F., Verwijen, G., Uytterlinde, M., van Eikeren, P., Louter, P. (2024). *Zorgen voor New Towns: Van groeikern tot aandachtsgebied*. Link naar [publicatie](#).
- 19) Gemeente Almere (2024). *Ontwikkelvisie 2040: Natuurkrachtig Hart van de Stad*. Link naar [publicatie](#).
- 20) Gemeente Almere (2023). *Cultuur in Almere 2023: Cultuurparticipatie van Almeerders*. Link naar [publicatie](#).
- 21) De bibliotheek is een maatschappelijke basisvoorziening deze dient geborgd te worden in de reguliere begroting. Juli 2025. Link naar [Amendement](#).
- 22) Wijn, C. (2018). *De essentie van cultuurbeleid en -management*. VOC Uitgevers.
- 23) In het rapport *De sociale staat van Almere* en in het normenkader maatschappelijke voorzieningen wordt verwezen naar de noodzaak om te investeren in leefbaarheid en culturele en maatschappelijke voorzieningen. Link naar [publicatie](#) normenkader.
- 24) Reijndorp, A. (2019). *De nieuwe stad: een gebruiksaanwijzing*. In *Zorgen voor New Towns: Van groeikern tot aandachtsgebied (2024)*. Link naar [publicatie](#).
- 25) Ruimte voor nieuwe kunstvormen die voortkomen uit jongerenculturen. Juli 2025. Link naar [Amendement](#).
- 26) Voor het Meerjarenprogramma 2025-2029 van het Fonds Verstedelijk Almere (FVA) is een aanvraag gedaan voor het project Cultuurimpuls Almere. In dit project ligt de focus o.a. op The Culture. De raad heeft het Meerjarenprogramma 2025-2029 vastgesteld.
- 27) Ter vergelijking: Groningen had in 2023 53.000 m² aan broedplaatsen en Utrecht beschikt op dit moment over 121.000 m² aan broedplaatsen. Amsterdam zal in 2030 doorgegroeid zijn naar 143.000 m² aan creatieve ruimte en Rotterdam naar 100.000 m².
- 28) Deze aanpak is uitgewerkt vanuit: Economische Agenda (2019) – Start ups en scale ups, Werkmilieus; Cultuurplan 2019-2024: vestigingsklimaat creatieven en makers; Stedelijke vernieuwing: revitalisering bedrijventerreinen; Visie en Programma De Eeuwige Jonge Binnenstad 2020-2030.
- 29) De aanpak richt zich op een breder spectrum dan creatieve broedplaatsen zoals wij die in dit plan definiëren, en richt zich op een aanpak te starten bij Almere Centrum.
- 30) Zoals besproken op de beraadslagingstafel naar aanleiding van een motie van AP/OPA “Almeerse kunstenaars onder dak” (september 2023). Alwaar dit hoofdstuk als onderdeel van het cultuurplan is toegezegd.
- 31) Motie D66, Leefbaar Almere & PvdA (RG-243/2017): Cultuur in de openbare ruimte, motie Reijnders en Röselaers (2017). Link naar [motie](#).
- 32) Amendement Ruimte voor Almeerse kunst. Juli 2025. Link naar [Amendement](#).
- 33) De bibliotheek is een maatschappelijke basisvoorziening deze dient geborgd te worden in de reguliere begroting. Juli 2025. Link naar [Amendement](#).

Colofon

Dit is een uitgave van gemeente Almere
Stadhuisplein 1
Postbus 200
1300 AE Almere

Contact

T 14 036

E cultuur@almere.nl

W www.almere.nl/cultuur

Fotografie

Richard Terborg, m.u.v. pagina's 2, 4,
10, 12, 19, 25, 26, 32, 34, 35, 38

Met dank aan

Met dank aan de collega's van OSC,
Almeerse culturele instellingen en onze
culturele makers, en in het bijzonder de
klankbordgroepen.

Datum

Augustus 2025

Gemeente Almere

